

**Ŋwa' wvu fwe wvù Baul to saŋεε ê
kentaashε ke
Kol εn
Fiεε fi nu ê Ŋwa' wvu Kolεn wvu
fwe wvun e**

Kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kolεn nu ε è to kew Baul. Wvù to saŋ ŋwa' wvu fwe wvun keetefe bó ekumε fitele fi bó lese yî Klistu le noo mwεem mvumew ekumε Klistu. Kolεn jan to nu bvudvuu ε way dvûmte lo jó, ε bonyii bo jó bensee ye ekumε nce won wvubo, ε fiεε fi ekumε nnyen kenjan nu ten jó baay, ε bó ten bunlee bonyo' nteen. Baul yam ε jeme ê ŋwa' wvun e ε è nu ekumε mwεem mvù yaa jee ke mvù to kooyi entelεj jo bonyii bo mbee le. Keba ke 13 nu kè dunçi le kenkonεn nu nnya Nyo' yì fele lo nnyá cii. Keba kedvu kin yen'yi le è nu kè bonyii baay kee ê ŋwa' wvudvu wvun e.

Bikuu bi mwεem e ê ŋwa' wvun e

1:1-9 Kenkεwce

1:10-4:21 Kenḡawsen entelεj jo kentaashε ke bonyii bo mbee le

5:1-7:40 Ekumε nce nnyen kenjan noo nce kpwoon hô dweese

8:1-11:1 Ekumε bonyii bo Klistu le hô ekumε bò yaa nu ke bonyii bo Klistu le

11:2-14:40 No è nulo é kentaashε ke bonyii bo mbee le egeè mwεem hô je yì bó ebunleè jó

15:1-58 Bonyii bo mbee le nu ke ebuy yì kpwe le no Jisos to buyεε

16:1-4 Nnya yì bó to nyaa keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvú

16:5-24 Nseyse wvù Baul to gee noo kemese ke mwεεm e

¹ Ε nu me wvù Baul wvù Nyo' to cawεε no wvú shieele ε me enù waa ntum Klistu Jisos. Me nu bee Sostenes wvù waa bwee wesebeene. ² Nwa' wvun gene fô kentaashe ke bonyii bo Nyo' le bo Kolεn bò wvú nu ε taashe bô bo Klistu Jisos, ε baa ε gee le. Nyo' to caw ben ε ben enù bonyii bò è nu bew, no bonyii bocii bò teje diee di Tata Jisos Klistu le mondvuum monciim e nu. Wvú nu Tata wesebeene leηleη no wvú nu wvubo. ³ Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù λεεtene.

Ε Baul nya keyoone no Nyo' nu ε buw bonyii bo Kolεn

⁴ Me ηké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii nje ben, njefo wvú nu ε buw ben, no ben nu ε taashe ben ε bo Klistu Jisos. ⁵ No ben nu ε taashe ben ε bo Klistu Jisos nonεn, Nyo' ε mum ε tfuw lo nnya yî yene le jé le jé le, εfey mvunciim keekeε fiεε ficii, bvuu kee keejeme fiεε ficii ntay. ⁶ Nnya yin fô ben e tomte ε saaka wvù ben to yuwεε ekumε Klistu nu ε ben ε fiisεn. ⁷ Ben ε no nu keseen yaa bvuu tane nnya Nyo' mi ke, no ben cεyte kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ekase eto é ben eyεn wvú le. ⁸ Wvú wvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ege é ben eleeme tεmyi eγen emese, saa ke ekeηke

1:1 Gal 1:1; Lem 18:17

1:2 2Kol 1:1; Lem 18:1

1:5 2Kol 8:7

1:7 2Tes 1:7; Tay 2:13

1:8 Fili 1:6; 1Tes 3:13; 5:23

naa jay yî diuu diew didvu le κε. ⁹ Nyo' nu Nyo' keceey. Ε nu wvú wvù to cawεε ben, ε ben ε bo Waa we wvù Jisos Klistu wvù nu Tata wesebeene taashε no nu yî fiεε le fimwaaη.

Ntefe ekumε kenɣawsen

¹⁰ Boom bo bwεεm e, me nleke ben ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le ε ben bocii etaashε enù diuw mwaanη. Fo kenɣawsen enù ê ben entelεη κε. Ben enù yî wee le mwaanη, kenkè ηkpwawce mwaanη, lemtè yî fiεε le fimwaaη. ¹¹ Me ηgayte nen boom bo bwεεm e, njefo bonyii bo yew dvu Kloy nu ε see ê me le ben shee κε lo waa le. ¹² Wee nen'yi no duu le wen bii fiwene ε è nu Baul e, ε wee mvu duu le wen bii ε è nu Abolos e, wee mvu le wen bii Sefas e, * wee mvu le wen bii κε fiwene ε è nu Klistu le. ¹³ Fí nu le bó nu ε gaw wase Klistu biba le biba le? Ε nu Baul wvù bó to taε yî kentam e nje ben e? Nuu le bó to lese ben ê joo ê diee diem e le? ¹⁴ Keyoone baay le me nto mbaa enlese wee mvu ben e ê joo efey Klisbus bô Gayus κε, ¹⁵ wvu le fo wee eduu le bó to lese wen ê joo ê diee diem e κε. ¹⁶ Geenεn, me nto nu ε nlese ten Tefanas bô bonyii bo yew dvu wvù ê joo. Efey nonεn, me mbaa embvuu enkee wee mvu wvù me to nlesεε ê joo κε. ¹⁷ Ben ekeè le κε Klistu to tum me le me ento enleese bonyii ê joo κε. Wvú to tum le me ento enfewci ε è nu saaka wvù jee wvù wvu Nyo'. Ε me n'yaa nfewci bô bvufee bvu wee wvu wum e κε,

1:9 10:13; 1Tes 5:24; 2Tes 3:3 **1:10** 3:3; 11:18; 2Kol 12:20; Efε 4:2-6; Fili 2:2; Jon 17:21-23 **1:12** 3:4; 3:5-6, 22; 4:6; 16:12; Lem 18:24; 19:1; 1Kol 3:22; 9:5; 15:5; Gal 2:11-14; 2Kol 10:7 * **1:12** Diee di Sefas din nu ten le Bitá. **1:14** Lem 18:8; Lum 16:23-24 **1:16** 16:15

wvu le fo mvunḡay mvu kpwe yì Klistu to kpweε yì kentam e ke etu fiεε fi εcici ke.

Klistu nu mvunḡay bô bvufee bvu Nyo' le

¹⁸ Fí nu le saaka wvù le Klistu to nu ε kpwe yì kentam e nu keyunḡεεε fô bonyii bô laa wase εcici le. Geenεn, ε saaka wvun nu mvunḡay mvu Nyo' le fô beene bô wvú boysee le. ¹⁹ Fí nu ε bó ε sanḡ le,

“Me nu ḡke enfiwseε bvufee bvu bonyii bô duḡci bvufee le, embvunḡse bonḡkpawceε bo bonyii bô feefene le.”

²⁰ No fí nu nonεn, bonyii bô nulo ebvuu eduḡci bvufee keseen nu fεε? Bonyii bô duḡci bonci bo Nyo' le nu fεε? Ε bonyii bô beeke bombew kefew kin e nu fεε? Ke Nyo' nu ε duḡceε wase le bvufee bvu fokuse fεn nu keyunḡ e? ²¹ Ε nu fiεε fi Nyo' wvù kee mwεεm mvunciim ntay to nu ε ge le ke bonyii bo yì wonḡ wvun e nulo ekiεε wvú bô bvubole bvufee ke. Wvú to seyse le wen nulo eboyse ε è nu bonyii bô nu ε bee saaka wvù bese fewci wvun ε bonyii yεne le è nu keyunḡεεε le. ²² Bojuu gomte keeyεn fiεε fi duḡci mvunḡay mvu Nyo' le se bee, ε Boglek gomte bvufee bvu fiεε le se bee. ²³ Geenεn, ε bese fewci fisεse ekumε no bó to taε Klistu yì kentam e. Fí ε no saase lo Bojuu. Ε bonyii bô yaa nu ke Bojuu yεne le è nu keyunḡεεε. ²⁴ Geenεn, fô bonyii bô Nyo' nu ε caw e, keνεε è nu Bojuu, keνεε è nu Boglek nu ε saaka wvu ekumε Klistu wvun nu mvunḡay mvu Nyo' le bô bvufee bvu Nyo' le bvu baay. ²⁵ Fí nu

1:18 Lum 1:16; 2Kol 4:3 **1:19** 3:18-20; Lum 1:22 **1:19** Yeḡa 29:14; Job 12:13, 17; Yeḡa 19:12-14; 44:25 **1:21** Lum 1:19-20

1:22 Mat 12:38; Jon 4:48; Lem 17:18, 32 **1:23** 2:14; Gal 3:1; 5:11 **1:24** 1:18; 2:5; Kolo 2:3 **1:25** 2Kol 13:4

nonen, njefo fiε fi yen'yi le è nu keyuη ke Nyo' le nu ε è nu bvufee ε bvú fele naa lo bvu wee wvu wum e bvucii. Ε fiε fi yen'yi le è nu kewεεyε ke Nyo' le nu ε è nu mvuηgay mvu fele naa lo mvu wee wvu wum e mvunciim.

²⁶ Boom bo bwεem e, ben ebvuu ekpwawce bonyii bò è to shee nu ben seke Nyo' to cawεε ben. Ke ben nteen to nu bonyii bo bvufee le no bonyii bo fokuse fen gomte ke. Ke ben nteen to nu bontemmvuηgay ke. Ε ke ben nteen to buy ê dikfuu di bonyii bo baay baay e ke. ²⁷ Geenεn, ε Nyo' caw ke biyuη bi yî nshε le fen keege le bo bvufee le ewuumεn, caw bo wεεyi yî nshε le fen keege le bò temyi ewuumεn. ²⁸ Nyo' to nu ε caw mwεem mvù bonyii joo ekuse yî won wvun e, noo mwεem mvù bonyii nyεnsee, caw naa noo mwεem mvù yaa nu ke mwεem, keege le mwεem mvù bonyii yεne le è nu mwεem ke etu mvu εcici. ²⁹ Wvú to ge nonen, wvu le fo è nelo é wee wvu wum esaale ye ê wvú εjise ke. ³⁰ Ε nu wvú wvù Nyo' wvù to taashεε ben ε bo Klistu Jisos. Wvú nu ε ge Klistu ε no nu je bvufee bvú baay fô beene le, ε ge ten wvú ε leke beene teytey ê wvú εjise, ε seyse beene ε γεε bonyii bew e, ε sum beene can ηγεw e. ³¹ Fí ε mum ε no nu no bó saη le,
 “Wee edioo esaale ye,
 no saale ε è nu yî fiε fi è ge Tata le.”

2

Saaka wvù le bó to nu ε ta Klistu yî kentam e

1:26 Jon 7:48 **1:27** Lum 12:16; Jεm 2:5; Luk 1:51-53; 6:20 **1:30**
 2Kol 5:21 **1:31** Yeli 9:23-24; 2:2; 4:7; 2Kol 10:17; 11:30; 12:5; Εfe
 2:9

¹ Boom bo bwεεm e, ben ekume seke me nto ntoε ê ben e keenfewcε saaka Nyo' ê ben wvù to shee nu ê kenyilε le. Me nto mbaa ento flem enfewci bô leme dì yeke kenεε bvufee bwem κε, ² njefo me nto nu ε nlese lo le κε me nu ηγγεε bvufee yî fiεε fimew e efey keenfewci κε ε è nu εκυμε Jisos Klistu maan, efey mvunciim, no bó to taε wvú yî kentam e κε. ³ No me nto nu beene, me nto n'wεεyi lo, nfane, nciinke. ⁴ Seke me nto njemyi nfewci saaka wvù jee ê ben, me nto mbaa njemyi ε è nu bô díεw bvufee yî yeke κε. Me nto njemyi ε è dunçi mvunḡay mvu Keyoy ke Yuule le kecεεy kedvu. ⁵ Me nto ηgee nonεn, wvu le fo ben elese fitele yî bvufee bvu wee wvu wum e κε, geenεn le ben elese ε è nu yî mvunḡay mvu Nyo' le.

Bvufee bvυ Nyo' le

⁶ Bonyii bò nu ε bó leeme wase bô bo Nyo' temyi, nu ε bese ké no nyaa bvufee ê bó. Ε κε bvufee bvun nu bvυ fokuse fεn kenεε naa bvυ γεε le wvù saake fokuse fεn keseen κε. Mvunḡay mvubole nu ke eka ela εcici. ⁷ Bvufee bvυ Nyo' le bvυ baay bvù bese fewci bvun nu fiεε ε fí to shee nu ê kenyilε le ε bonyii yaa kee κε. Bvufee bvudvu to seyse Nyo' ε è bεε lo ε won se ke κεw, keeyuu eto ege é beene enu εnte jo bvukuke bwew. ⁸ Κε bvufee bvun nu ε wee mvu ηgoo bonyii bò saake fokuse fεn e to kee kenyi kedvu κε, njefo é bó to bee keekee, tu bó to baa eta Tata wvù nu Nfon bvukuke yî kentam e κε. ⁹ Geenεn, no bó to sanεε le,

2:1 1:17 **2:2** 1:23; Gal 6:14 **2:3** Lem 18:9; 2Kol 10:1, 10 **2:4** 4:20; 1Tes 1:5 **2:5** 1:18, 24 **2:7** Lum 5:2; 2Kol 3:18; 4:17; Kolo 1:26 **2:8** Luk 23:34 **2:9** Yesa 52:15

“Mwεεm mvù wee ke baa yuu yen wase,
 ε wee ke baa yuu yuw wase,
 ε wee ke baa yuu kpawwaci wase,
 nu mvú mvù Nyo' to seyseε fô bonyii bò koonjke
 wvú le.”

¹⁰ Nyo' nu ε ge Keyoy kew ε duηce mwεεm mvun
 ê beene. Keyoy ke Nyo' le ké no taasse mwεεm
 mvunciim, taasse naa noo kenyile ke Nyo' le,
¹¹ njefo ke è nulo é wee mvu ekiεε fiεε fi wee mvu
 kpawwaci fô fitele fiew e efey keyoy ke mwεten e kè
 nu yî ye le ke. E nu ke leηleη no ke è nulo é wee ekiεε
 fiεε fi Nyo' kpawwaci efey Keyoy ke Nyo' le ke. ¹² Ke
 keyoy kè Nyo' to nyaε ê beene nu ke yî wonη wvun
 e ke. Keyoy kin to ne fô Nyo' le keege é beene ekeè
 bombuwma bocii bò Nyo' nu ε buw beene dvú.

¹³ Bese ε mum ε no fewci mwεεm mvun ε è yaa nu
 bô díεw yì bó γεεyi bô bvufee bvu wee wvu wum
 e ke. Bese fewci ε è nu bô díεw yì è γεεyi Keyoy ke
 Yuule bese dvú, mum yuuse mwεεm mvu kecεεy
 mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bò keηke Keyoy ke
 Yuule. ¹⁴ Ke wee wvù baa keηke Keyoy ke Yuule
 yî ye le ké fiisen mwεεm mvu Keyoy ke Nyo' le
 ke. Wvú nen'yi fiew no yene le è nu mwεεm mvu
 keyuησεε le. E ke è nulo é wvú ekiεε no mvú nu ke,
 njefo è nu mwεεm ε è nulo é ege ke Keyoy ke Nyo' le
 é wee se kiεε. ¹⁵ Geenεn, wee wvù Keyoy ke Yuule
 nu yî ye le nulo etasse fiεε ficii ntay ekiεε kenyi
 kedvu, ε ke wee nu dvú wvù nulo etasse mwεεm
 mvu wvuwe wee le ke. ¹⁶ Fí nu ε bó ε san η,
 “Ke wee nu dvú wvù kee fiεε fi Nyo' kpawwaci

wvu le wvú etefe Nyo' ke.”
 Geen en, beene kenke bonkpawace e è nu bò Klistu
 kenke.

3

Bonyii bo Klistu le enù diuw mwaan

¹ Boom bo bwem e, seke beene to nu, ke è to nulo é me enjemi ê ben diewe ê bonyii bò yuuke wase e è nu ê Keyoy ke Yuule ke. E me mum no njemi ê ben diewe ê bonyii bò bee bii e è nu mwem mvù nyam ye shieele le, noo ê bò bee diewe mvunley mvu boom e yí Klistu le. ² Me nto nyaa e è nu emben ê ben. Me nto mbaa nyaa mwem mvudien mvù tami ke, njefo ben to baa taw wase ke. E naa e to e buy keseen e nu e ben baa taw wase ke. ³ Ben bee bii ke e è nu mwem mvù nyam ye shieele le. No ben bee gheke kenghew, waale diwaa, tu ke fifin dunçi le ben bii e è nu nyam ye le? Ke fifin dunçi le ben bee kenke gee di bonyii bo fokuse fen e? ⁴ Wee nen'yi no duu le wen bii fiwene e è nu Baul e, wee mvu le wen bii e è nu Abolos e. Ke fifin dunçi le ben gee e è nu gee di bonyii bo fokuse fen e? ⁵ Abolos nu yee, e Baul nu yee? Bee wvú bocii nu ke lo boom bo lemme le bo Tata le bò to gee e ben se lese fitele yí ye le, e wee lemte diw lemme no Tata nya ê wvú. ⁶ Diem lemme to nu keejewe e è nu ngow, e di Abolos e nu keefuci joo, geen en e è gee Nyo' e yí se kuu. ⁷ Non en, ke wee wvú jeyi ngow bó wee wvú fuci joo koole fee le ke. E mey Nyo' maa wvú gee e yí se kuu. ⁸ Wee wvú jeyi

3:2 Ibu 5:12-13; 1Bi 2:2

3:3 1:10-11; Gal 5:19-20

3:4 1:12

3:6 Lem 18:4, 11, 24-28

3:8 4:5

bô wvù fuci joo nu ke lenlen, ε Nyo' nu ke emawce wee tfuu bii lemme diew e. ⁹ Bese nu ε taashε ε no lemte lemme di Nyo' le. Ben ε mum ε no nu wεε Nyo' bvuu nu yew ye. ¹⁰ ε Nyo' mum buw me bô bvufee ε me nlese kenffuy ke yew yidvu le diεwε wee n'yoo wvù looci kee lemme diew e. No me nto nlesεε nonen, wee mvu ε mum ε no yote yew yidvu. Wee edioo eyote yî kenffuy kin e, no keè no wvù yote. ¹¹ Ben ekeè le kenffuy mεy ke kè bó to nu ε lese wase kè è nu Jisos Klistu, ε ke è nulo é wee ebvuu elese kemew ke. ¹² Bonyii ε mum ε no yote yî dvù le bô mwεem jεy jεy. Wee mvu jaa jo ε è nu ketwaa ke bigew e kè γεεle, ε wee mvu jo kè baa, ε wee mvu jo εta yò lumte se no yote dvù. ε wee mvu jo ε è nu bite, wee mvu yun, wee mvu shá se no yote dvù. ¹³ ε bó cim yote nεε, tu diuu too lo di bó nu ke eyen no lemme di wee le nu seke dí ε buy εmwa Diuu di Klistu nu ke etoo bô ηguy, ε ηguy wvudvu nu ke emomte lemme di wee le ε bó γεne no dí nu. ¹⁴ ε fiεε fi wee yoke yî kenffuy kedvu le ke emεy se fi ε fie, é mwεten emum ekenke mmawce. ¹⁵ Fí ε fie, é mwεten elase mmawce we, é wvù bô εkolε kew eboy, geenen ke diεwε wee wvù fey ηguy e.

Bonyii bo Klistu le nu yew Nyo'

¹⁶ Ke ben kee le ben nu yew Nyo' ε Keyoy kew ke wvù wvù Nyo' le cee yî yene le le? ¹⁷ ε wee befe bô yew yidvu, tu Nyo' nu ke elase lo mwεten, njefo è nu yew ε è nu yi Nyo', ε ben nu yew yidvu. ¹⁸ Fo

wee elεεε ekolε kew κε. Ε wee mvu ben e kpwaake
 ε wen κενκε bvufee yî won wvun e, é wvú tu keyuη
 wvu le wvú ekεηκε bvufee bvυ bvufee. ¹⁹ Me
 njemyi nεn njefo mwεεm mvù bonyii bo fokuse fεn
 yene le è nu bvufee nu ε Nyo' yene ε è nu keyuησεε.
 Ε nu fí fí bó to saηεε le,
 “Nyo' joo κε ε è nu bvufee bvυ bonyii bò feefene le
 koole bó dvú.”

²⁰ Ε fí bvuu nu ε bó ε saη le,
 “Tata kee le mwεεm mvù bonyii bo bvufee le kp-
 wawci
 nu naa lo mvu εcici.”

²¹ Fí ε mum ε no nu le, fo wee esaalè ye le wee
 mvu nu wvuwen κε, njefo mwεεm mvunciim
 nu mvunεn. ²² Baul κενεε Abolos κενεε Sefas
 κενεε won wvun κενεε nshii κενεε kpwe κενεε
 mwεεm mvu keseen κενεε mvu bεε σε keeke eto, nu
 mvunεn mvunciim, ²³ ε ben nu bo Klistu le, ε Klistu
 nu wvu Nyo'.

4

Fo bonyii bo Klistu le ebenseè ye hô wee κε

¹ Fí be jee le ben ejoð le bese nu boom bo lemme
 le bo Klistu le bò Nyo' nu ε nya lemme diw di
 saaka wvù to shee nu ê kenyilε le can yibole. ² Fí ε
 mum ε no nu le, wee wvù bó nu ε nya lemme can ye
 le κενκε keegee no cee ekolε we gomte. ³ Fô me le,
 κε ben, κενεε yew nsaw mi saake me é me en'yene
 le è nu fiεε κε. Ke è cim nulo é me ensaw ekolε kem
 κε. ⁴ Ke fiεε nu dvú fô fitele fiem e fí saake me κε.
 Geenεn, κε fifie mum duηci le me n'yuule lo κε. Ε

nu ke Tata wvù nu ke esaw me. ⁵ Nonen, fo ben emum esumtene nsaw se kefew e kocen ke. Ben eey Tata é wvù ke eto. E nu wvù wvù nu ke ebvuse emwa mwem mvù nu keseen e bó e nyile é ejiwe le, ebwaashe mwem mvù bonyii kenke shém yibole. Nonen, é Nyo' emum ke ebense wee tfuu wvù bó kenke keebense.

⁶ Boom bo bwem e, mwem mvun mvù me njemyi ekume bee Abolos nu keefi ben, wvu le ben eyeyi fô bese le keegee fee bii ke e è nu fee fi bó nu e sañ e. Nonen, é ben saa ebvuu esaale ye bô wee mvu joo wee mvu ekuse ke. ⁷ E ge yee le wo enu jey fô wee mvu le? E nu la fi wo kenke fi nu se bó nya lo é wo? No fi nu nonen, wo e ghan nee e se no saale ye ke diewe ke bó nya lo é wo ke? ⁸ Ke ben fen joo le ben kenke wase fee ficii, nu wase bonyii bo bvukule le, saake wase diewe bonfon e se bese? Wee ejo e ben be nu wase bonfon wvu le bese ebon fô ben e é beene esaake bocii. ⁹ Me n'yene le Nyo' nu e kaa e gee bese bò nu boom bo ntum e bo Jisos e bincilejim le. Bese nu diewe bonyii bò bó gene keeyuwye ya le. Bese nu e tu wase kenjinjin yî won wvun e kè bonyii bô bonceendaa bo Nyo' le etaalè. ¹⁰ Bese nu e tu wase biyuj nje Klistu, geen e ben nu bonyii bo Klistu le bò feefene. Bese nu bonyii bò weyi, e ben nu bò temyi. Bonyii wvumte ben, joo bese ekuse. ¹¹ E kew lo e to e buy keseen e, nu e bese nu jen, e kendoj yumte bese. Bese jiise e è nu bincaanca bi ndvù le, e bonyii nyewle bô bese, e bese yaa kenke fo nce ke. ¹² E katene bese lemte bô

4:5 3:8; Mben 139:1-12; Lum 2:16
Ibu 10:33 **4:10** 2Kol 11:23-29
Lem 7:60; Lum 12:14; Lem 18:3

4:7 Gal 6:3

4:9 Lum 8:36;

4:10 3:18

4:12 Luk 6:28;

can yese se diee fiεε. Bonyii dioo nan'yi bese, ε bese no lεke ε è nu kembonen fô bó le. Ε bó dioo bone bikaa ê bese εjim, é bese kuu ke ε è nu shém. ¹³ Ε bó dioo jemyi díεw yì befe ê bese, é bese no tfuuse ε è nu bô yì lætene. Ε to ε buy keseen e, bese nu diεwε mwεεm mvù bó laη εηκοη. Bese nu ε tu wase binfo bi mwεεm e yî wonη wvun e.

¹⁴ Ke me nsaanjke mwεεm mvun ê ben nen le me ηgomte le ben ewuumene ke. Me nteete lo ben diεwε boom bem bò nu fitele fiem e. ¹⁵ Ε ben cim keηke naa bonyii nteen bò yeεyi ben ekumε Klistu, tu ke è mum nu le ben keηke bo'icen nteen ke. Ε nu me wvù icee wene, njefo è to ge me ε ben se taashe ben ε bo Klistu jisos seke me nto nfewcεε saaka we wvù jee ê ben. ¹⁶ Nonen, me ε mum ε no nleke le ben etomyi ekalε kenen ke naa no me ntomyi kem. ¹⁷ Ε nu shiee wvù me ntum Timatio fô ben e wvù nu waa wεm yî Tata le. Wvù nu fitele fiem, ε wvù leeme ten yî saaka wvun e bô fitele fimwaan. Wvù nu ke eto ebvuu etamcε ben no nce wεm diεwε wee Klistu le nu. Fiεε fi wvù nu ke esee nu ke fí fi me ηghane n'yeεyi bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii dvù mondvuum e monciim. ¹⁸ Bonyii bomew nu ε kew wase ε no bensee ye njefo bó kpwaake le ke me mbeε ηke ento ê ben e ke. ¹⁹ Geenεn, é Tata beηe lo, tu è sheke caan é me embvuu ento. Ε me nu ndioo ε nto, nse n'yen le laa bonyii bò bensee ye bodvu kumte ke ε è nu diuw nuu bó keηke mvunηay mvù ne fô Nyo' le le, ²⁰ njefo ke bvunfon bvu Nyo' le nu fiεε fi diuw wvù kumen e ke. Ε nu fi mvunηay

4:13 Lam 3:45 **4:15** Gal 4:19 **4:16** 11:1; Fili 3:17; 1Tes 1:6
4:17 16:10; Lem 16:1; 2Kol 1:1 **4:19** Lem 18:21; Jem 4:15 **4:20**
 2:4; 15:24

mwew e. ²¹ Ben shieele le me nke entoo nεε? Ben shieele le me nke entoo bô ngbwan nuu bô fitele fi kenkonen e noo nyεkeey ε?

5

Bó ebvuse wee nnyen kenjan ê bonyii bo Klistu le ente

¹ Me nkenke lo nghaw keen'yuw le wee mvu ê ben ente nu ε kew wase nce nnyen kenjan. E nnyen kenjan yin nu naa yì è yaa nulo é wee wvù yaa kee ke Nyo' emom ke. Me n'yuuke le wee mvu ê ben ente joo kpweε ice. ² Ben yen kfuu yin nnyen e nen, ε fanε yaa ebeele lo, ε no bensee ε è nu ye le? Ben kenke keebvuse lo kfuu wvuwee wee wvù mom fifie fiεε ê ben ente.

³ Naa no me mbaa enu beene ejise, nu ε me nu ke beene ê keyoy e lenlen diewe me nu beene. Me nu ε nsumten wase nsaw ⁴ ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos e ekumε wee wvù mom kfuu fifie fiεε. Ben ke dioo ε shii, ε me nu beene ê keyoy e, ε mvungay mvu Tata wesebeene wvù Jisos e nu ten fó, ⁵ ε ben jo wee wvudvu, nya can Satan e, é wvù ebefe bô nyam ye ye, é keyoy kew ke eboy diuu di Tata wesebeene wvù Jisos nu ke ekase eto le.

⁶ Ben saale ye nen ε fi yaa jee ke. Ke ben kee le bó ke joo fintunlen nen caan tow ê mvuum e, ε fi mum ge ε mvuum modvu monciim ben e? ⁷ Ben ebvuse fintunlen fi è nu nce wvu yvum ê ben ente, é ben emum enu bonyii bô bofe diewe mvuum mò bó baa geε fintunlen jó le ke, ε è nu naa no ben nu.

4:21 2Kol 1:23; 13:10 **5:1** Lew 18:8 **5:2** 6:12; 10:23 **5:3**
 Kolo 2:5 **5:5** 1Tim 1:20 **5:6** Gal 5:9 **5:7** Ksm 12:1-15; 13:7;
 Jon 1:29; 1Bi 1:19

Kε ben kee λε Klistu nu Waa Njee wvù Nyo' to γεε ncese dvú fô beene le κε diεwε wvù bó ké no σεεle seke Nkaw Danεfey e le? ⁸ Nonεn, beene nu diεwε bonyii bò diee Nkaw Danεfey e ε è nu bô blεed wvù bó baa γεε fintunλεεν jó wvù è nu mvuntelem mvù yuule noo keceεy. Fo beene enù diεwε bonyii bò diee Nkaw wvun ε è nu bô blεed wvu bvuyvuum e wvù bó nu ε γεε fintunλεεν jó wvù è nu nce wvù befε noo kenje kè befε κε.

⁹ Ε ηwa' wvù me nto sanεε fô ben e, nu ε me nto nsan λε fo ben etaashì ben ε bonyii bò jaanke kenjan κε. ¹⁰ Kε me nto njemyi ε è nu ekumε bonyii bo ê won jan bò jaanke kenjan, kenεε bò yeεle ejise yî mwεεm e, kenεε bò ηgoyte mondvuum joo mwεεm mvu bonyii le, kenεε bò bunlee bonyo' bo εcici κε. Ε è nu boba, é ben ekenke keenε lo yî won wvun e. ¹¹ Me nto njemyi ε è nu λε fo ben etaashì ben ε bo wee wvù teηε ekole kew λε wen nu waa bwee wesebeene yî Klistu le, bvuu jaanke kenjan, kenεε yeεle ejise yî mwεεm e, kenεε bunlee bonyo' bo εcici, kenεε nan'yi bonyii, kenεε wuu mbvuum ε mó koole, kenεε ηgoyte mondvuum joo mwεεm mvu bonyii le κε. Fo wee emom naa lo ediekεn bô kfuw wvuwε wee κε. ¹² Kε è nu bvudvuu bvuseεbeene keesaake bonyii bò yaa nu ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εnte κε. Bonyii bò è nulo é beene esaake nu bò nu ê kentaashε εnte. ¹³ Ε nu fí fî Nwa' Nyo' gayte λε,

“Ben ebvuse wee wvù kenke kenje kè befε ê ben εnte.”

5:9 Mat 18:17; 2Tes 3:14
10 **5:12** Dito 13:5

5:11 6:9-10; 2Tes 3:6; Tay 3:10; 2Jon

Ɛ nu ke esaw Nyo' bonyii bò yaa nu ke ê kentaashe le.

6

Fo wee mbee egen eshomse mvu ê bonyii bò yaa nu ke bo mbee le

¹ Ke fí baa enu len le é wee ê ben ente kenke fiεε bô waa bwee, é wvú fey keegen shomse fwe dvu bonyii bò è nu bo Nyo' le, kaa geen dvú ε è nu fwe dvu bonyii bò yaa gee mwεεm teyey ke. ² Ke ben kee le bonyii bò è nu bo Nyo' le nu ke esaw bonyii bo yî wonj wvun e le? No è nu ke esaw ben bó, tu ke è nulo é ben esaw mwεεm mvu wεmewεme ê ben ente? ³ Ke ben kee le beene nu ke esaw bonceendaa bo Nyo' le le? No fí nu nonen, tu è nulo é ben ekee naa ntay keesaw mwεεm mvù kooyi yî nshii wvu keseen e. ⁴ Mwεεm diewe mvumwe le ε dīoo kooyi, ben ε ghan nεε ε se no joo gene dvú ε è nu fwe dvu bonyii bò baa kenke naa lo bvudvuu ente jo kentaashe ke bonyii bo mbee le? ⁵ Ben ewuumen. Ɛ fen nu le ke wee nu naa lo dvú ê ben ente wvù kenke bvufee keesumten nsaw wee bô wee le? ⁶ Ben kaa nen'yi ε wee jo waa bwee geen shomse, shomse ε è nu ê bonyii bò yaa nu ke bo mbee le. ⁷ Ben keenu bvuu kenke bonsaw ê ben ente dunji le ben nu ε gbwe wase. Ke ben nulo ecine é egee bonyii bomew mwεεm mvù befe fô ben e le? Ɛ ke è nulo ten é ben ecine é efike bonyii bomew ben e? ⁸ Geen en, è kaa nen'yi ben gee mwεεm mvù befe bvuu fiike kenfiw, efey mvunciim, ε wee no gee mvumvun mwεεm ε è nu bô waa bwee. ⁹ Ke ben

kee le ke bonyii b0 gee mwεεm mvù befe yaa nu ke ekeηke bvudvuu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le le? Fo ben elaelè bikuu binen ke. Ke bonyii b0 jaanke kenjan, keηεε b0 bunlee bonyo' bo εcici, keηεε b0 jaanke boke' bo bonyii bomew e, keηεε bolemσε b0 kaase joo bomew, keηεε bokεεε b0 kaase joo bomew, ¹⁰ keηεε bocooη, keηεε bonyii b0 yeεle ejise yî mwεεm e, keηεε b0 wuu mbvuum ε mó koole, keηεε b0 nan'yi bonyii, keηεε b0 ηgoyte mondvuum joo mwεεm mvυ bonyii le, nu ke ekeηke bvudvuu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le ke. ¹¹ Mwεεm mvun nu mvù ben bomew to gee fwele. Geenεn, ε Nyo' ke cukε ben, caw γεε, ε ben no nu teytey ê wvú ejise. Wvú to ge mwεεm mvun b0 mvunγay mvυ diee di Tata Jisos Klistu le b0 mvυ Keyoy kew ke wvú wvù Nyo' wesebeene le.

Fiεε fi è nulo é wee egeè b0 ye ye

¹² Wee nulo eduu le wen keηke mvunγay keege fiεε ficii fi wen kooηke. Geenεn, me ε no ηgayte le ke è nu fiεε ficii fi nulo efi wee ke. E wee nulo eduu ke le wen keηke mvunγay keege fiεε ficii fi wen kooηke. Geenεn me ε no ηgayte ke le, ke è nulo é me encinε é fiεε fimew ejo me etfuse é me entu nfwa fi ke. ¹³ Wee mvυ ten nulo eduu le, “Mwεεm mvudien nu nje tee, ε tee nu nje mwεεm mvudien.” Geenεn ben ekeè le Nyo' nu ke ebefe b0 mvú mvunciim. Ke ye wee nu yì bó ejaanke kenjan dvú ke. Ye wee nu ε è nu keelemte dvú f0 Tata le, ε è keηke wvú wvù Tata ye yidvu. ¹⁴ No Nyo'

6:11 Tay 3:3-7; Ibu 9:14; 1Jon 1:7 **6:12** 8:9; 10:23; Gal 5:13; 1Bi 2:16 **6:13** Mat 15:17-19; 1Tes 4:3 **6:14** 15:15, 20; Lum 6:4; 8:11; 2Kol 4:14

to bvuseε Tata wesebeene yî kpwe le, nu ke ληηλη no wvú nu ke ebvuse beene bô mvunḡay mwew mvudvu yî kpwe le. ¹⁵ Ke ben kee λe ye yene nu biba bi ye Klistu le le? E nulo é wee ebvuu ege nεε se jo keba ke ye Klistu le eḡen etaashε bô kpwoon nsake? Ke è nulo é fî enù nonen ke. ¹⁶ Ke ben kee λe é wee taashi wase ye ye bô kpwoon nsake tu bô wvú nu wase ye miaaη e? E nu fî fî bó to saηεε λe, “Kpwoon bô diemsen ké taashi, mum tu wase wee mwaη.” ¹⁷ Geenεn, wee wvù taashi bô Tata nu ε bô wvú nu wase fεε fimwaη η keyoy e. ¹⁸ Ben elewtè nce nnyen kenjaη. Mwεεm mvù befe mvumew mvù wee gee nu ε ke wvú gee ε è nu yî ye ye le ke. Geenεn, wee wvù jaηke kenjaη gee kebefε ε è nu bô ye ye. ¹⁹ Ke ben kee λe ye yene nu yew yî Keyoy ke Yuule kè Nyo' nya ê ben cee dvú le? Ke è keηke ben bikuu binen ke. ²⁰ Bó to guy lo ben kenlum e. Nonen, ben egeè mwεεm bô ye yene ε è nu mvù etoò bô mbense fô Nyo' le.

7

Saaka wvu ekumε kpwoon bô diemsen

¹ Me nu enya ntfuse keseen ekumε mwεεm mvù ben to saηεε fô me le. Fí jee λe fo wee ekum kpwoon e ke. ² Geenεn, no mmom yî ekumε kenjaη nu ekfuη, fî jee λe diemsen ekeηkè we kpwoon ε kpwoon keηke we diemsen. ³ E diemsen keηke keegee diew lemme di diemsen e fô kpwεse le, ε kpwεse keηke keegee ten diew lemme di kpwoon e

fô dweese le. ⁴ Kε è bvuu κηηke kpwoon mvunḡay fô εkolε kew e κε, è κηηke dweese. Ε nu κε ληηληη no κε è bvuu κηηke diemsεν mvunḡay fô εkolε kew e κε, è κηηke kpwεse. ⁵ Fo wee ebase jim ê wee le ε è baa nu λε è seyse ben bocii ε bee, ε ben nu ege nonεν κε yî kefew e, wvu λε ben nulo emum enya bikuu binεν sekekie yî bunle le κε. Ε ben dioo ε ge nonεν, mum kase no nu yî kentaashε kenεν e no ben se shee nu, wvu λε fo Satan ke enε eteeyi ben njefo κε ben yaa kee keekemsεν bô bikuu binεν κε. ⁶ Me njemyi fin κε diεwε ntefe le, κε è nu nci ε me nyaa ê ben κε. ⁷ Ε è be nu diεwε me, é me enshieele λε wee tfuu enu se kpwoon κε diεwε no me nu. Geenεν, etu ege nεε ε wee tfuu κηηke κε ye nnya yî Nyo' nu ε nya ê wvú. Wee mvu κηηke yin nnya ε wee mvu κηηke ye.

⁸ Keseen, fô bonyii bô bεε bó embeη e noo bô nu boke' bo bonḡfu le, me ε no ηgayte λε, fí jee λε bó emεy nu bó embeη κε diεwε me le. ⁹ Geenεν, é bó nu se è nulo é bó ewensεν bô ye, é wee gom kpwoon kenεε diemsεν ε bô wvú taashe no nu, njefo fí jee keetaashε enu nonεν, εfey keekpwee bô ye yî ηεyεεν.

¹⁰ Fô bonyii bô nu wase yéw e, me ε no ηgayte λε kpwoon eyenè fô wvú egawsεν bô dweese. Κε wvun nu nci ε wvú buy ê me κε. Wvú buy ε è nu ê Tata. ¹¹ Geenεν, é wvú gawsεν lo, tu wvú κηηke keemεy enu wvú embeη. Ε è baa nu nonεν, é wvú kase tu yew dvu dweese ε bô wvú mance mwεem mum no nu. Ε è nu κε ten fí fí me ηgayte ê bolemσε λε κε diemsεν κηηke keekunḡ kpwεse κε.

7:7 Mat 19:11-12; 1Kol 12:11
19:9

7:9 1Tim 5:14

7:10 Mat 5:32;

12 Fô bomew bonyii le nu ε me ηgayte ê bó λε, é wee wvù nu wee mbee κηηke kpwoon ε kpwoon wvudvu yaa nu κε wee mbee, ε kpwoon wvudvu koonke λε bô wvù enu, fo diemsεν wvudvu ebvuse wvù κε. Fifin nu ε è gayte me. Κε è gayte Tata κε. 13 Kpwoon é no κηηke dweese ε diemsεν wvudvu yaa nu κε wee mbee, ε wvù koonke λε bô wvù enu, fo kpwoon wvudvu ebuy τεν κε. 14 Me njemyi nonεν, njefo é diemsεν wvù yaa nu κε wee mbee κηηke kpweε ε è nu wee mbee, tu Nyo' joo κε wase wvù diεwε wee we le nje kpweε. Kpwoon τεν wvù yaa nu κε wee mbee é no κηηke dweese ε è nu wee mbee, tu Nyo' joo κε wase wvù diεwε wee we le nje dweese. Ε è baa nu nonεν, tu κε boom bobole yuule κε. Geenεν, no fí nu, nu ε bó yuule. 15 Ε wee wvù yaa nu κε wee mbee nε ε no shieele keegawsεν, é bó cinε dvú. Ε fí kooy nonεν fo diemsεν κενεε kpwoon wvù nu wee mbee ekpwaake λε wen κηηke κε keenu bô wvù κε. Nyo' to tenje beene λε beene eceè ε è nu yî nyεkeey e. 16 Wo wvù kpwoon, wo kee fεε λε κε è nulo é wo ke ege é Nyo' eboyse dwee wo? Ε wo wvù diemsεν kee τεν fεε λε κε è nulo é wo ke ege é Nyo' eboyse kpweε wo?

Wee emey κε enù no Nyo' to tenjeε wvù ε wvù nu

17 Fiεε fi nu, nu κε λε wee eceè nce ε è nu wvù Tata nu ε nya ê wvù. Wvù enù κε no Nyo' to tenjeε wvù ε wvù nu. Fin nu fiεε fi me nteete bintaashε bi bonyii bo mbee le dvú mondvuum e monciim. 18 Ε wee nu ε bó to tenje wvù ε bó ε tfuse wase wvù yew, fo wvù egomtè keenu diεwε wee wvù bεε ntffuse

le ke. E wee nu dvú wvù bó to tenεε wvú ε wvú bεε ntffuse, fo wvú egomtè le bó etfuse wvú yew keseen ke, ¹⁹ njefo é wee nu ε bó ε tfuse wvú yew kenεε bó baa tfuse ke, tu ke fifiε kenke fiε keege ke. Fiε fi nu shiee le nu le wee egεelè bonci bo Nyo' le. ²⁰ Wee tfuu emεy ke enù no Nyo' to tenεε wvú ε wvú nu. ²¹ E bó to tenεε wo ε wo nu nfwa, fo wo ebuukè ke. Geenεn, é wo kenke je keebuy bvunfaw e, é wo buy fiuw. ²² Ben ekeè le wee wvù Tata to tenεε ε wvú nu nfwa nu ε wvú buy wase bvunfaw e fô Tata le. E è nu ke lenlen ten no wee wvù bó to tenεε ε wvú yaa nu ke nfwa, nu wase keseen nfwa fô Klistu le. ²³ Bó to guy lo ben kenlum e. Fo ben enù bonfaw bo bonyii le ke. ²⁴ Nonεn, boom bo bwεem e, wee emεy ke enù bô Nyo' é je yì wvú to tenεε wvú ε wvú nu jó le.

Ntefe é bokpwεε noo boke' bo bonkfu le

²⁵ Keseen, ekumε fi bokεnε kenεε bolemεε bò bεε bokpwεε le, nu ε ke Tata nu ε see fiε fi me enγay ke. Geenεn, ε me nu enya wεm ηkpawawεe diεwε wee wvù Tata nu ε koo shen fô wvú le ε wee nelo ebee fiε fi wvú gayte le. ²⁶ Me ηkpwaake le nje ηγεw wvù nu keseen, nu ε fí jee le wee emεy ke enù no wvú nu. ²⁷ E wee kenke wase kpwoon, fo wvú ebvuu egomtè keekun wvú ke. Wee é no nu se kpwoon, fo wvú ebvuu egomtè kpwoon ke. ²⁸ Geenεn, é diemsεn yεn le wen nu etaasεε bô kpwoon é bô wvú enu, tu wvú baa ge kebefε ke. Ngon kpwoon ε gεn é diemsεn e, tu wvú baa ge ten kebefε ke.

7:19 Lum 2:25-29; Gal 5:6
6:20 **7:25** 1Tim 1:12-14
3:3-4 **7:28** Luk 21:23

7:22 Efε 6:6; Flm 16; 1Bi 2:16 **7:23**
7:26 Yeli 16:1-4; Lem 14:22; 1Tes 1:6;

Geenen, ben ekeè le bonyii bò nu ε taashe nu ε bó nu ke ekeηke bonjεw yî wonj wvun e, ε fô me le nu ε me ηgomte keenjεmηgem ben yî fifin e.

²⁹ Boom bo bwεεm e, fiεε fi me njemyi nu le kefew kfufe wase baay keejewsee yî mwεεm mvu yî nshε le fen e. Ε κew yî keseen e ε γεν lo, bonyii bò κεηke wase bokενε ενù diεwε κε bó κεηke κε. ³⁰ Ε bonyii bò beele kpwe ενù diεwε κε bó beele κε, é bò lanlanε ενù diεwε κε fiεε jee bó le κε, é bò guyte mwεεm ενù diεwε bó baa κεηke naa lo fiεε κε. ³¹ Ε bonyii bò gee mwεεm yî wonj wvun e ενù diεwε κε bó κεηke naa lo fiεε keege bó wonj wvun κε. Me njemyi nen, njefo wonj wvun no wvú nu keseen nen, nu ε wvú fele lo.

³² Me ηgomte le ben ενù ε fiεε yaa jewsee ben κε. Wee wvú nu σε kpwoon ké no γεεle bvufee yî saaka wvu εκυμε Tata le no è nulo é wvú egeè κε ε è nu fiεε fi Tata eyuuke njonj bô wvú. ³³ Ε wee wvú κεηke kpwoon ké no γεεle bvufee ε è nu yî mwεεm mvu yî wonj wvun e no è nulo é wvú egee fiεε fi ye ejee kpwεse. ³⁴ Ε wvú mum no nu ε bvufee bwew ε gawsen. Ε nu κε leηλεη no fi kpwoon κενεε ηγον kpwoon wvú baa κεηke diemsen e nu. Wvú ké no γεεle bvufee yî saaka wvu εκυμε Tata le no è nulo é wvú enya εκολε kew bô fitele fiew ficii ê wvú. Ε wvú κεηke diemsen ké no γεεle bvufee ε è nu yî mwεεm mvu yî wonj wvun e no è nulo é wvú egeè fiεε fi ye ejee dweese. ³⁵ Me njemyi nen κε keenfi lo ben. Κε è nu le me ηgomte keembanj je fô wee mvu le κε. Me ηgomte ε è nu le wee ekiεε fiεε fi nu leη, wvu le è nulo

é wvú elemte fô Tata le bô fitele fimwaan ε bvufee bwew baa gawsen ke.

³⁶ Ε diemsen leyte wan kpwoon, ε ne ε no yene le gee diwene fô wan kpwoon wvudvu le baa nu len ke, ε ye ηεyte wase wvú baay, ε fi nu ke le bó etaashe enu, é wvú ge no wvú shieele, taashe bô kpwoon wvudvu. Tu wvú baa ge kebefε ke. ³⁷ Geenεn, diemsen wvú nu ε lese lo fô fitele fiew e le ke wen nu etaashe enu bô kpwoon wvú wvú leyte ke, ε wee yaa kane wvú le bó etaashe ke, ε wvú wensene ten bô ye ye, ε lese lo fô fitele fiew e le ke bô wvú nu etaashe ke, * tu wvú nu ε ge len. ³⁸ Fí mum è no nu le, wee wvú nu ε taashe ε no nu bô kpwese wvú wvú leyte nu ε ge ke len. Geenεn, wee wvú baa taashe bô we kpwese nu ε ge naa len baay. † ³⁹ Kpwoon ké no nu kpweε wee seke dweese beε dvú. Geenεn, é dweese nelo ε kpwe, tu è nulo é wvú egen ê diemsen mvu le wvú wvú shieele é bô wvú etaashe enu, ε wvuwe wee keηke keenu wee Tata. ⁴⁰ Geenεn, no me n'yene fiem nu é kpwoon wvudvu mey lo nonεn, é wvú eyuuke lo njon baay. Me njemyi nen, ε me ηkee le me ηkeηke ten Keyoy ke Nyo' le.

* **7:37** Kenεε le, "... keekeηke ke lo wvú diεwe kpwese wvú wvú leyte le," † **7:38** 36 Kenεε le, "Ε wee keηke waa we ε ne ε no yene le ke wen gee bô waa wen ê je yi len e ke, ε wan wvudvu ε kpwese wase ε wvú yene le è be nulo é wan enu bô diemsen, é wvú ge no wvú yene, cine ε waa we taashe no nu bô dweese, tu wvú baa ge kebefε ke. ³⁷ Geenεn, wee wvú nu ε lese lo fô fitele fiew e le ke wen nu enya waa wen ê diemsen ke, ε wee yaa kane wvú le wvú enya ke, ε wvú keηke ten mvungay keege fiεε fi wvú shieele, ε lese lo fô fitele fiew e le ke wen nu enya waa wen ê diemsen ke, tu wvú nu ε ge len. ³⁸ Fí ε mum ε no nu le, wee wvú nu ε nya waa we ê diemsen nu ε ge ke len. Geenεn, wee wvú baa nya we ê diemsen nu ε ge naa len baay." **7:39** Lum 7:2-3

8

Saaka ekumε mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentanje dvú fô bonyo' le

¹ Me nu njeme keseen ekumε mwεεm mvudien mvù bonyii gee bintanje dvú fô bonyo' le. E nu keceey no bó duu ε beene bocii kenke bvufee. Bvubvun bvufee nulo ege é wee ebensee ε è nu ye. Geenε, ε kenkonεn ké no yooote lo. ² E wee nε ε no kpwaake ε wen kee mwεεm, é wvú no kee ε wvú baa looci wase kee no wvú kenke keeke ke. ³ Geenε, é wee koonke Nyo', é Nyo' no kee mwεεn.

⁴ Nonεn, fi ekumε keediee mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentanje dvú fô bonyo' le nu ε beene kee lo ε ke bonyo' ban nu naa lo fiεε ke. Nyo' mεy ke mwaan ε wvumvu yaa bvuu nu dvú ke. ⁵ Bonyii bomew joo ε bonyo' bomew nu dvú fowe kenεε fokuse fen. E è nu keceey ε bonyii joo ε bonyo' nu nteen, ε bocee ekole nu ten nteen. ⁶ No bó cim joo nonεn nu ε fô beene le nu ε Nyo' mεy ke mwaan. E è nu wvú wvù nu Icee wesebeene wvù to bomεε mwεεm mvunciim. E beene cee ε è nu nje ye. E Cee Ekole mεy ke ten mwaan wvù è nu Jisos Klistu. E è nu wvú wvù bó to bomεε mwεεm mvunciim fele can ye le, ε beene kenke ten nshii fele yí ye le.

⁷ Fifi nu fiεε ε è baa nu bonyii bocii é beene ente bò kee ke. Bonyii bomew bò to shee gee bintanje fô bonyo' bodvu le nen'yi dīoo diee kfuu mvumwε mwεεm mvudien keseen no kpwaake ke ε bó bæ

8:1 Lem 15:29; Lum 12:16; 13:1-7; 14:1; 16:14; Jon 13:34; Lum 15:1-2; 2Kol 8:7-8, 24; Gal 6:10; Efe 5:2 **8:1** Lum 14:1-15:6 **8:3** 13:12; Gal 4:9 **8:4** 10:19-20; Dito 4:35, 39; 6:4-5; Gal 4:8-9 **8:6** 12:5-6; Jon 1:3-4; Efe 4:5-6; Kolo 1:16 **8:7** 10:23-33

diee ε è nu naa mwεεm mvù bó nu ε ge kentaje dvu fô bonyo' bodvu le. Ε mvuntelem mvubole mvu wεεyi mum no saake bó le mwεεm mvudien mvudvu nu ε befε bô bó. ⁸ Ben ekeè le ke è nulo é mwεεm mvudien ege é beene enu jεεy ê Nyo' εjise κε. Κε beene nu σε bó ε die é fifiε eκεηke fiεε keege κε. Beene ε die, jεεy jεεy saa enu κε. ⁹ Fiεε fi nu, nu κε le ben bò kee mwεεm mvun eyenè fo wee ke ne ejo mvunγay mvù wee κεηke keege fiεε fi wvú koonke dvú, ege ε è nu fiεε fi waa bwee wvù wεεyi egbwe lo κε. ¹⁰ Ε wvuwee wee wvù fitele wεεyi yen ε wo wvù kee mwεεm, diekene bvudvuù bvù bó gee bintaje fô bonyo' le, wvú saa ekoonke ten keediee mwεεm mvudien mvù bó gee bintaje dvú fô bonyo' le? ¹¹ Ε wvú ge nonεn, κε tu wo wvù kee mwεεm nu ε befε wase bô waa bwoo wvù wεεyi wvun wvù Klistu to kpweε nje ye. ¹² Ε fiεε fi wo ge fin emum enu kebefε ε wo ε ge ε befε bô fitele fi waa bwoo wvù wεεyi le, ε kebefε kedvu nu ε wo ge ε è nu fô Klistu le. ¹³ Nonεn, ε è nu le fiεε fi me ndiee, ebeete bô waa bwεεm, me nsaa embvuù en'yuu enkum dvú κε, wvu le fo wvú ke egbwe κε.

9

Mvunγay mvù waa ntum Jisos κεηke

¹ Κε è nulo é me engee fiεε fi me ηkoonke le? Κε me nu waa ntum Jisos e? Κε me nto nu ε n'yεn Tata wesebeene wvù Jisos e le? Ε κε ben ban nu σεw lemme diem fô Tata le le? ² Ε bonyii bomew cim kicine le κε me nu waa ntum Jisos, tu κε è nulo é

ben tɛn ekicine kɛ. Ben nu nciise wvù dunɔi keɛɛy
 ɛ me nu waa ntum Tata Jisos.

³ Me ngayte fin ê bonyii bò sowte kenyi kem. ⁴ Kɛ
 bese kɛŋke keediekene bvuu wukene nje lemme
 din e? ⁵ Ɛ kɛ bese tɛn koŋ lo ejo bosese bokɛɛ bò
 è nu bonyii bo mbee le elene bô bó kɛ lɛŋlɛŋ diɛwɛ
 Bita bô boom bo ntum e bo Jisos e bomew noo
 boom bo bwee Tata Jisos e le? ⁶ Fí nu ɛ è mɛy kɛ bee
 Banaban bò kɛŋke keelemte bô can yese sɛ diekene
 le? ⁷ Ɛ nu wee nci wvù la wvù lemte ɛ è taale kɛ wvù
 fô ɛkolɛ kew e? Ɛ wee lem wɛɛ, é wvù enu sɛ wvù
 ɛ die mwɛɛm mvù buyte wɛne dvudvu le? Ɛ wee
 cɛyɛ tɛn nyám, é wvù enu sɛ wvù kamte emben
 yodvu wuu le?

⁸ Mwɛɛm mvun mvù me njemyi mvun nu ɛ è nu
 ŋkpawɛɛ wee wvu wum maan e? Kɛ fí nu kɛ tɛn ê
 bonci bo Nyo' le le? ⁹ Muses to nu ɛ san̄ ê Nwa' bonci
 le ɛ,

“Ɛ wee jo nyam ɛ yí elɛ ɛgiŋ,
 fo wvù esùm diuw nyam yidvu kɛ.”

Ben kpwaake ɛ Nyo' to jemyi nonɛn, ɛ è nu
 ɛkumɛ nyám e? ¹⁰ Wvù to jemyi ɛ è nu ɛkumɛ beene,
 ɛ bó to san̄ fô beene le njefo wee wvù lemte wɛɛ
 kɛɛɛ è nu wvù gbweci lo, kɛŋke keetaale fwe kee
 ɛ wen nu ke ekooy fiɛɛ wɛne fodvu. ¹¹ Ɛ bese fɛn
 nu ɛ jewe ŋgow yi ê keyoy e ê mvuntelem mvunɛn
 e, é fí enu baay fô bese le keekɛŋke mwɛɛm mvu yí
 nshɛ le ê ben e? ¹² Ɛ bonyii bomew kɛŋke mvunɔy
 keegay ɛ ben enya mwɛɛm ê bó, tu kɛ è nulo é ben
 enya ê bese fesɛn lo?

9:4 Luk 10:7-8; Mat 10:10 **9:6** Lem 4:36; 11:22-26; Lem 18:3

9:9 Dito 25:4; 1Kol 10:11; 1Tim 5:18 **9:11** 9:4; Lum 15:27; Gal

6:6 **9:12** Lem 20:34-35; 2Kol 11:9

*Baul to baa ejo mvungay mwew mvu waa ntum
Jisos e keefi mwεem ê bonyii ke*

Geenεn, bese baa jo mvumvun mvungay ke. Bese nu ε kuu ε è nu shém yí fiεε ficii le, εfey fo fiεε enu dvú keejewsee le fo saaka wvù jee wvu εkumε Klistu egεne fwe. ¹³ Kε ben kee le bonyii bò lemte yew ncese le nu ε mwεem mvudien mvubole ké no buyte ε è nu dvú, ε bonyii bò lemte fô ketan ke ncese le ké no boonke ten fô mwεem mvù bó too dvú fó le? ¹⁴ E nu ke leηleη no Tata nu ε gay le bonyii bò fewci saaka wvù jee keηke keecee ε è nu yí dvú le.

¹⁵ Naa no fí nu nonεn, me mbaa njo mvumvun mvungay ke, ε ke me nsaanke nen le ben ekεw egee fimew fô me le ke. E è fen nu le wee ege é ye yin yí me nsaale nje diεw Nyo' yí me nfewci εcici enu le me nfii mwεem ê bó, é fí ejee le me ηkpwe lo. ¹⁶ Kε me ηkeηke keensaale ye le me nfewci saaka wvù jee wvu εkumε Jisos Klistu ke. E ge Nyo' le me enfewci. E me ntun lo keenfewci, é Nyo' elan ηgew yí yem e. ¹⁷ E è fen nu le me ηgee lemme din ε è nu ηkpawwεε wεm, é me enshieele mmawwεε. Geenεn, ke è to seyse me ke. E to seyse Nyo' nya can yem e. ¹⁸ Kfuu sεw wvù è nulo é me enkeηke nje lemme din nu naa la? Sεw wεm nu ke le me enfewci saaka wvù jee εcici, n'yaa nleeme le ben elaake me no me nfewci saaka wvudvu ke. ¹⁹ Ben ekeè le ke me nu ê wee εkuse ke. Geenεn, me nu ε ntfuse εkolε kem le me enù nfwa bonyii bocii wvu le me enso bó nteen, é bó enu bo Klistu le. ²⁰ Me ndioo nu bee Bojuu,

9:13 Ktj 18:8-19 **9:14** 9:4 **9:15** Lem 18:3 **9:16** Yeli 20:9

9:17 4:1 **9:19** 10:23-24, 32-33; Lum 15:1 **9:19** Mat 20:26-27

9:20 Lem 16:3; 21:20-26

no ηgee ε è nu no bó ké no gee, wvu λ me enso bó é bó etu bonyii bo Klistu le. Me ndioo nu bee bó no bó bii bonci bo Muses e, no ηgee κε diεwε bó le. Geenεn, n'yaa nu εκuse jo bonci κε, wvu λ me enso bonyii ê bó εnte. ²¹ Ε me ndioo nu bee bonyii bò yaa nu ê boba bonci kuse, no ηgee κε ten diεwε wee wvù yaa nu κε ê bonci kuse. Me ηgee nonεn, wvu λ me enso ten bonyii boba é bó enu bo Klistu le. Κε è nu λ me mbaa nu ê nci Nyo' kuse κε. Me nu ê nci Klistu kuse. ²² Ε me ndioo nu ten bee bonyii bò wεεyi yî mbee le, ε me ntu ten diεwε bó le wvu λ me enso ten bó. Me nu ε ntu wase lo fiεε ficii fô bonyii bocii le, wvu λ è nulo é me enge naa la fi è nulo é me enge é bomew ê bó εnte ke eboy. ²³ Me ηgee mwεεm mvun mvunciim nen nje saaka wvù jee wvu εκumε Klistu, wvu λ me ηke ενκεηκε ten bvujonκε bvù saaka wvudvu nyaa ê bonyii.

²⁴ Κε ben kee λ yî kenlewtε le nu ε bonyii ké no lewte nteen ε è ke so κε wee mwaan κεηκε mmawce? Nonεn, ben ten elewtè ê je yî ben ke εκεηκε mmawce le. ²⁵ Bonyii bo kensewce le bocii kenεε è nu kensewce ke kenlewtε le, kenεε è nu kfuu kè nεε, ké no yeεyi naa ntay. Bó ké no yeεyi nonεn, keeke εκεηκε mmawce, ε mmawce wvun yaa nu wvù mεy lo κε. Geenεn, ε wesebeene mmawce nu wvù mεy lo. ²⁶ Me nlewte kem kenlewtε ηgene teytey ε è nu fô bó koole. Κε me nu diεwε wee mvunκο wvù tfumyi κε lo mvunκο ncew ncew κε. ²⁷ Me nyεwle bô ye yeμ, momte λ yí ebii ε è nu fiεε fi λη e, wvu λ fo me ηke endioo ε nfewce wase

9:21 Gal 2:3-4 **9:22** Lum 1:13; 2Kol 5:11; 11:29 **9:24** Fili 3:12-14; 2Tim 2:4-6; 4:7-8; Jεm 1:12; 1Bi 5:4; Mwm 2:10 **9:27** Lum 8:13; 13:14

diεw Nyo' ê bonyii bomew, é Nyo' ekaa ebvuse lo me ηgoo le κε.

10

Beene eyenè fo fiεε fi to kooyεε bô bonyii bo Islael ke ekooy bô beene

¹ Boom bo bwεεm e, me ηgomte ε ben ekume ntay fiεε fi to kooyεε bô bo'icee cee bosεεbeene seke bó to λene ηkpwaante. Bó bocii to λene ekuse jo kembεw, γεν lente joo yi baay kuse, * ² ε bó mum no nu κε diεwε bó nu ε taashε bó bô bo Muses ê kembεw kedvu noo ê joo yidvu le. ³ Bó bocii to diee mwεεm mvudien ε è to nyaa Nyo', ⁴ wuu ten joo ε è nyaa Nyo', ε wvú to gee ε yí buyte yî kemaan e. Kemaan kedvu to nu Klistu wvú to λene bô bó. ⁵ Naa no bó to yene mwεεm mvun e nen, ε nteen bó le no gee κε mwεεm mvù fitele ebeete Nyo'. Ε wvú mum yuwyε boba bonyii, ε digvune dibole jiimen ηkpwaante jodvu.

⁶ Mwεεm mvun mvù to kooyεε bô bó nu ntefe fô beene le λe fo beene eκεηκε shiee mwεεm mvù befε diεwε bó le κε. ⁷ Fo beene ebunleè bonyo' bo εcici no bó bomew to bunlee κε. Bó nu ε saη ekumε bó λe,

“Bonyii to nu ε shii, dieκεn, wuκεn, ja we mum ley bine le no bine fô fimooso le.”

⁸ Fo beene ejaanκè kenjan no bó bomew to jaanκe, ε Nyo' ge ε bó kpweκεn bontfuke mbaanfiεε ncow

10:1 Ksm 13:21; 14:21-29 * **10:1** Joo yi baay yin nu yì bó teje λe Joo yì Yεεle (Kensam 14:21-22). **10:3** Ksm 16:13-35; Dito 8:3; Mben 78:24-25 **10:4** Ksm 17:6; Ktj 20:11; Mben 78:15 **10:5** Ktj 14:29-30; Mben 78:31; Ibu 3:17; Jut 5 **10:6** Ktj 11:4, 34; Mben 106:14 **10:8** Ktj 25:1-9

botete (23,000) yî diuu dimwaan e ke. ⁹ Fo beene emomtè Tata no bó bomew to momte, ε Nyo' ge ε yó tawyε bonyii bodvu ε bó kpwekεn ke. ¹⁰ Fo beene ewvukenè no bó bomew to wvukene, ε Nceendaa Kpwe yuwyε bó ke.

¹¹ Mwεεm mvun mvunciim mvù to kooyεε bô bó nu ntefe fô bonyii le. Ε bó to saη nen le beene ban bò cee ε è nu kefew kè wonη kaa wase le, ejoð wεε. ¹² Nonεn, wee wvù kpwaake le wen leeme temyi ntay, eyεnè fo wvù ke egbwe. ¹³ Ben ekeè le mmom yicii yì too fô ben e nu ke yì ké no too ten fô bonyii bomew e. Nyo' nu Nyo' keceεy, ε ke è nulo é wvù ecine é mmom eto fô ben e fey mvunγay mvunen ke. Ε mmom too fô ben e, é wvù eduηce ke je yì ben efey jó eso mmom yidvu.

¹⁴ Nonεn nsáa yεm shém, me ε no nteete ben le ben elewtè mwεεm mvu ekumε bonyo' bo εcici. ¹⁵ Me njemyi ê ben nen diεwε ê bonyii bò keηke bvufee le. Ben ekpwawce ntay le laa ke fiεε fi me njemyi ê ben fin nu keceεy ε? ¹⁶ Ke beene ké joo fiko fi ntaashε le, nya keyoone ê Nyo', wu yì kentaashε le, tu beene nu ε taashε yì εlεmε ke Klistu le? Ε beene ké dioo ε jo blεed wvu yì kefew kekiε le ε guuten ε die yì kentaashε le, ke tu beene taashi ε è nu yì ye Klistu le? ¹⁷ No beene diee blεed wvun nen nu bonyii nteen ε ntuw nu ke mwaan, tu fí duηci le beene nu ye yimiaan, njefo beene diee ke ε è nu ntuw mwaan. ¹⁸ Ben ejo kenfewsεn fô bonyii bo

10:9 Ktj 21:5-6 **10:10** Ktj 14:2, 36; 16:41; 17:6-15; Mben 106:25-27; Ibu 3:17-18 **10:11** 7:29-31; Lum 15:4 **10:12** Gal 6:1
10:13 1:9; Jεm 1:13-14 **10:14** 1Jon 5:21 **10:16** 11:24-25; Luk 22:17-20 **10:17** 12:27 **10:18** Lεw 7:11-21

Israel e. Wee tfuu wvù diee fiεε fô ketanj ke ncese le nu ε taashε wase bô Nyo' yî ncese wvudvu le. ¹⁹ Fiεε fi me ngayte fεn nu le la? Ε fεn nu le mwεεm mvù bó gee bintanje dvú fô bonyo' le kεηke fiεε keege kεnεε le bonyo' bodvu tεn kεηke fiεε keege? ²⁰ Kε è nu nonεn kε. Fiεε fi me ngayte nu le boncese bò bonyii bò yaa kee kε Nyo' gee nu ε bó gee ε è nu fô bonceendaa bo dεwle le. Kε bó gee ε è nu fô Nyo' le kε. Me ε no ngayte le fo ben etaashì ben ε bonceendaa bo dεwle le kε. ²¹ Kε è nulo é ben ewuu ê fiko fi ntaashε le fi è nu fi Tata le, bvuu wuu ê fiko fi Satan e kε. Kε è nulo tεn é ben ediee mwεεm mvudien mvu Tata le bvuu diee mvu Satan e kε. ²² Fo beene egeè fiεε fi shém eton'yi Tata kε. Kε beene tεmyi fele wvú kε.

Wee egeè fiεε ε è nu fi nulo efi tεn waa bwee

²³ Beene bomew nεn'yi no duu le bó kεηke mvunγay keege naa fiεε ficii. Geenεn, bó ekeè le kε è nu fiεε ficii fi nulo efi wee kε. Ε beene bomew nεn'yi no duu kε le bó kεηke mvunγay keege naa fiεε ficii. Ε kε è nu tεn fiεε ficii fi nulo ege é wee eleeme tεmyi yî mbee we le kε. ²⁴ Fo wee egeè fiεε kpwaake kε ε è nu εkolε kew kε. Wee ekpwaakè tεn εkumε waa bwee. ²⁵ Ben edieè nyam yicii yì bó geese fô way yaa sowte laa yì nε fεε le, wvu le fo mvuntelem mvunεn esaakè ben yî fifiε le kε. ²⁶ Me njemyi nonεn, njefo bó nu ε sanj ê Nwa' Nyo' le le, “Ε kεηke Tata wonj wvun noo mwεεm mvunciim mvù nu yî dvú le.”

10:19 8:4 **10:20** Dito 32:17; Mben 106:37; Mwm 9:20 **10:21**
 2Kol 6:15-16 **10:22** Dito 32:21 **10:23** Lum 14:1-15:6 **10:23**
 6:12; 8:7-12 **10:24** 10:32; 13:5; Lum 15:1-2; Fili 2:4 **10:25** Lum
 14:2 **10:26** Mben 24:1; 89:11

27 E wee wvù yaa nu ke wee mbee tenje ben le ben eto ediekεn, ben é bee ε gen, é ben no diee fiεε ficii fi bó nya ê ben yaa sowte ke. Fo fitele esaakè ben yî fifiε le ke. 28 G eenεn, é wee mvu nε lo ε see ê ben le mwεεm mvudien mvudvu nu ε bó ε ge kentanje dvú fô bonyo' le, fo ben edie ke wvu le fo wee wvù be senje ê ben eyεnè le ben gee fiεε fi befe, bô fo fitele esaakè wee. 29 M e ηgayte fitele fin ε è nu fi wee wvù be senje ê ben e. Ke me ηgayte ε è nu finεn ke. G eenεn, è nulo é wee mvu ebife le laa è nulo é wen elu keegεe fiεε fi wen koonke nje fí nu esaake fitele fi wee mvu le le? 30 E me ndiee fiεε ε me ε nya keyoone kedvu ê Nyo', é wee ebvuu esaake me nje la? 31 M e ε mum ε no nduu fiem le fiεε ficii fi wee gee, kenεε wvú diee ε è nu fidien, kenεε wvú wuu ε è nu fiwuun, ε wvú no gee ê je yî wee mvu yεn lo, enyaà mbense ê Nyo' le. 32 F o ben egeè fiεε fi nulo ebefe bô mvuntelem mvu bonyii le ke, kenεε è nu Bojuu, kenεε è nu bonyii bò yaa nu ke Bojuu, kenεε kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le. 33 M e momte fiem keengεe fiεε ficii ε è nu fi wee tfuu eyuukè njon. Ke me ηkpwaake ke ε è nu ekumε ekole kem maan ke. M e ηkpwaake ekumε bonyii bocii le me enje é bó ke eboy.

11

No è nulo é wee enu seke wvù bunlee

1 B en ebenenè me ke no me mbenjene Klistu. 2 M e mbensee ben no ben kumyi me yî fiεε ficii le bvuu bii mwεεm mvù me nto n'yεεyεε ben dvú. 3 G eenεn,

10:28 8:7 **10:30** Lum 14:6; 1Tim 4:4 **10:31** Kolo 3:17 **10:32** Lum 14:13 **10:33** 9:19-22 **11:1** 4:16 **11:2** 2Tes 2:15; 3:6
11:3 3:23; Kerj 3:16; Efε 5:23

me ηgomte λe ben ekiεε ntaγ λe εkolε ke diemseη
 tfuu le nu Klistu, ε εkolε ke kpwoon e nu dweese,
 ε εkolε ke Klistu le nu Nyo'. ⁴ Ε diemseη bunlee
 lo, keηεε wvú teete ntum Nyo' ε wvú ε baη εkolε,
 tu wvú shoose εkolε kew. ⁵ Geenεη, é kpwoon
 bunlee, keηεε wvú teete ε è nu ntum Nyo' se wvú
 nu ε baη εkolε ηkuuη, tu wvú shoose ε è nu εkolε
 kew. Ke jεεγ jεεγ wvuwe kpwoon bô wvú nu ε
 kpwaa εkolε nu dvú ke. ⁶ Ε wvú γεη λe ke wen nu
 ebaη εkolε kew ke, é wvú mum kpwaa lo. Geenεη,
 no è nu keη'wuumeη fô kpwoon e keenu bô εkolε ε
 bó ε kpwaa, ε wvú mum baη λe εkolε kedvu. ⁷ Ke
 diemseη keηke keebaη εkolε kew seke wvú bunlee
 ke, njefo wvú nu nfieeseη Nyo' bvuu nu bvujonke
 bvu Nyo' le. Geenεη, ε kpwoon nu bvujonke bvu
 dweese le. ⁸ Ke è to buy diemseη yî kpwoon e
 ke, è to buy kpwoon yî diemseη e. ⁹ Ke Nyo' to
 bom teη diemseη nje kpwoon ke. Wvú to bom ε
 è nu kpwoon nje diemseη. ¹⁰ Ε nu nje fifie bô nje
 bonceendaa bo Nyo' le wvú kpwoon keηke keebaη
 εkolε kew. ¹¹ Naa no fí nu nonεη, fô beene bô nu
 ε taashe wase beene bo Tata le, nu ε kpwoon yaa
 nu ke bô εkolε kew maη ke, ε diemseη yaa nu ke
 teη bô εkolε kew maη ke. ¹² Fí nu nonεη, njefo no
 Nyo' to bomeε kpwoon yî diemseη e nu ε keseen nu
 ε è boote kpwoon diemseη. Ε fiεε ficii neη'yi fô Nyo'
 le. ¹³ Ben teη ke taa ente jodvu eyεη λe laa fí nu λεη
 fô kpwoon e keebunlee Nyo' se wvú nu ε baη εkolε
 λe. ¹⁴ Naa no ben γεηε mwεεm e, bonyii bocii kee
 lo λe fô diemseη e keεγεε εkolε ε kí ci baay nu ε è nu
 kenshoose fô wvú le. ¹⁵ Geenεη, ε fô kpwoon e nu ε

keekεηke yvuw yì defe nu lo ηgone fô wvú le. Nyo' to nu ε nya yvuw yì defe ê kpwoon le yí ebanji ekole kew. ¹⁶ Ε wee nu dvú wvù gomte keekicine fiεε fin, é wvú no kee le ke beene kenεε bintaashε bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le bvuu keηke yimi je ke.

Ntefe ekumε ntaashε

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Geenεn, fiεε fimew nu dvú fi me ηgomte keen-tefe ben yî dvú le, ε è nu fi ben gee ε me n'yaa nu embense lo ben yî dvú le ke. Ben ké too shii yî kentaashε le ε è buy ke fiεε fi befε efey fi jee. ¹⁸ Fiεε fi me ηgomte keen'yaw enγay nu le, me n'yuuke le ben ké taashi diεwε kentaashε ke bonyii bo mbee le, no nu dew jεεy jεεy. Me ε no n'yεne le è nulo enu kecεεy. ¹⁹ Fí lo jee ke le kenγawsen enu ê ben entelεη wvu le bó emum elooce ekiεε bonyii bo leη ê ben εnte. ²⁰ Me n'yεne le ben ké too yî kentaashε le keedie mwεεm mvudien mvu Tata wesebeene wvù Jisus e, saa die ε è nu mvú ke. ²¹ Me njemyi nen njefo ben ké dioo diekene, ε wee no diee ke ε è nu mwew mwεεm mvudien gene fwe, ε bomew mum mεy jεη, ε bomew wu mbvuum ε mó koo lo bó. ²² Ε nu la fi nonεn? Ke ben keηke yéw keediekene, wukene dvú le? Nu le ben gomte keejoo kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le ekuse, gee ε bonyii bò fuute wuumene le? Ε nulo é me njeme ê ben le la? Ε nulo é me embensee ben e? Naa lo, ke è nulo é me embensee ke. ²³ Me nto nu ε n'yεεyi ben ε è nu bô fiεε fi Tata to yεεyεε me dvú, le è to nu εntaη jò bó to nu keegese Tata

11:18 1:10-11 **11:19** Dito 13:2-4; 1Jon 2:19 **11:22** Jεm 2:5-6

11:23 10:16; Mat 26:26-28

wesebeene wvù Jisos, ε wvù jo ntuw blεed, ²⁴ nya keyoone ê Nyo', guushε gay le, “Fin nu ye yeμ ε me ε nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me.” ²⁵ Ε bó dieken mese, ε wvù jo fiko ge ke leηleη diewe fwe le, gay le, “Fiko fin nu fi monkan mo monfem mò Nyo' gbwo bô ελεμε kem. Ben egeè fifin sekecii wuu keekumyi me.” ²⁶ Fí ε mum ε no nu le ε γεν naa ε buy seke Tata nu ke ekase eto le, nu ε sekecii kè ben diee blεed wvun bvuu wuu fiko fin nu ε ben fewci ε è nu ekumε kpwe Tata. ²⁷ Nonen, ε è nu naa yeε wvù diee blεed wvudvu kenεε wuu fiko fi Tata le fidvu ê je yì baa jee le ke, tu mweten gee ε è nu kebefε njefo wvù baa wvumte ye bô ελεμε ke Tata le ke. ²⁸ Wee dioo nu keedie blεed wvun ebvuu ewu fiko fin, ε wvù yaw jinε ekole kew ntay se no gee nonen, ²⁹ njefo é wee diee blεed wvun, wuu fiko fin yaa kee fiε fi è nu ye Tata, tu mweten diee bvuu wuu, joo ε è nu nsaw fô ekole kew e. ³⁰ Ε nu fiε fi bonyii nteen ê ben enteleη weεyi ε bomew cemkene ε bomew ε kpweken wase. ³¹ Geenε, é beene jinε bikuu bisεbeene ntay ε se no diee bvuu wuu, Tata saa ebvuu esaw beene ke. ³² Ε Tata saake beene, tu wvù nεci lo beene wvu le fo wvù ke etaashε beene bô bonyii bo yì won wvun e le beene nu ε gbwe nsaw ke. ³³ Boom bo bwεεm e, fí ε mum ε no nu le seke ben ε taashε keedie mwεεm mvudien mvu Tata le, ε ben cεy ε wee tfuu to. ³⁴ Ε jej yuu wee, é mweten dieken fô yew e se no too wvu le fo wvù ke eto ege fiε ejo ε è nu nsaw fô ekole kew e ke. Fi ekumε mwεεm mvumew nu ε me nu ηke entefe

11:25 Yeli 31:31-34; Luk 22:20; 2Kol 3:6; Ibu 8:6; Ksm 24:6-8; Ibu 9:12 **11:26** Mat 26:29 **11:27** 11:20-22; Ibu 10:29 **11:28** 2Kol 13:5 **11:32** Ibu 12:5-6; Mwm 3:19

ben yî dvú le ε è nu seke me ε nto.

12

Nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Boom bo bwεem e, me nu enjeme keseen ekumε nnyá yî Keyoy ke Yuule nyaa ê bonyii. Ke me ηgomte le ben enu kenjiwe le ke. ² Ben ekeè le seke ben to bεε bonyii bò yaa kee ke Nyo', nu ε bó to leε ben ε ben no njimte, mum wvumte bonyo' bo εcici bò nu se bó nulo ejeme ηkuuη. ³ Me ε mum ε no ηgayte le ben ekiεε ntay le é wee nu ε Keyoy ke Nyo' le nu yî ye le, wvú saa ebvuu egay le, “Lon ekoo Jisos” ke. E wee yaa nulo egay le, “Jisos nu Tata” se è fici Keyoy ke Yuule wvú ke.

⁴ E dioo tu fô nnyá le nu ε bonyii keηke nnyá jεεy jεεy ε è nyaa ke Keyoy kemwaan̄ ê bó. ⁵ Bonyii lemte dilemme jεεy jεεy ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, geenε ε cee ekole wvubo nu ke mwaan̄. ⁶ E jé nu jεεy jεεy yî bonyii lemte jó, ε è gee ke Nyo' mwaan̄ le bonyii egeè dilemme didvu ê yiye jé le. ⁷ Bó nu ε nya ke wee mwaan̄ mwaan̄ bô ye nnya yi Keyoy ke Yuule keelemte fici kentaashe kecii dvú. ⁸ E wee mvu no keηke ye nnya yi Keyoy ke Yuule nya ê wvú ε è nu keejemyi diεwe wee wvù keηke bvufee le, nya yi wee mvu nnya ε è nu keejemyi diεwe wee wvù kee fiεε le. E Keyoy kin nu ke kemwaan̄. ⁹ E Keyoy ké nya yi wee mvu nnya ε è nu fitele fi wvú elese yî Nyo' le ntay, nya yi wee mvu ε è nu keefele bincem. E Keyoy kin

12:2 8:4-6; Yεsa 44:9-20; Gal 4:8 **12:3** 1Jon 4:2-3; Lum 10:9

12:4 12:27-14:40; Lum 12:6-8; Εε 4:4 **12:5** 12:28-30 **12:7** 14:26

nu ke kemwaan. ¹⁰ E Keyoy ké nya yi wee mvu nnya e è nu keegee binghaw bi mwεem e, nya yi wee mvu e è nu keeteete bontum bo Nyo' le, nya yi wee mvu e è nu bvufee keekee jεy jεy mwεem mvù nen'yi fô Keyoy ke Nyo' le bô mvù yaa nen'yi ke fô Keyoy ke Nyo' le, nya yi wee mvu e è nu mvungay keejemyi diεw yi bó yaa kee ke, nya yi wee mvu e è nu keeεyi mwεem mvù wee wvudvu jemyi ê bonyii. ¹¹ Bó gee mwεem mvun mvunciim e è nyaa ke Keyoy kemwaan nnya yidvu ê bó. E kí gawci ê wee tfuu no kí shieele.

Kentaashε ke bonyii bo mbee le nu diεwε ye wee le

¹² Beene kee le ye wee nu ke yimiaaη, geenεn e yí keηke biba nteen. E naa no biba bidvu cim nu nteen nen nu e bí taashi gee ye yimiaaη. E nu ke ten no Klistu bô bonyii bew nu. ¹³ Beene nu bonyii jεy jεy, e bomew nu Bojuu, bomew Boglek, e bomew nu bonfaw, e bomew yaa nu ke bonfaw. E è nu ke Keyoy kemwaan kè to taashεe beene bocii keenu ye yimiaaη. * E Nyo' to geke ke e è nu Keyoy kedvu kemwaan fô mvuntelem mvuseεbeene le.

¹⁴ Ke ye wee nu ke keba ke ye le kemwaan ke. E nu biba nteen. ¹⁵ E ekale cim nε e gay le, “No me mbaa nu kebo ke, tu ke me mbeε keba ke ye le ke”, fifiε saa ege é kí emum enu se è nu keba ke ye le ke. ¹⁶ Kentuηtuη e nε ten e gay le, “No me mbaa nu jise ke, tu ke me mbeε keba ke ye le ke”, fifiε saa ege é

12:10 14:5; Lem 2:4 **12:11** 7:7; Lum 12:3; Efe 4:7; 1Bi 4:10

12:12 12:27 **12:13** Gal 3:27-28 * **12:13** Kenεe le, “E è nu ke Keyoy kemwaan kè to joe beene bocii é bó se lese beene ê joo keenu ye yimiaaη.”

kí emum enu sɛ è nu keba ke ye le kɛ. ¹⁷ Ɛ ye wee yicii be mɛy kɛ jise, é wvú eyuuke mwɛɛm bô la? Ɛ yí be mɛy kɛ kentuntun, é wvú eyuuke nsam fiɛɛ bô la? ¹⁸ Fiɛɛ fi nu, nu lɛ Nyo' to nu ɛ bom wee seyse biba biew bi ye le jɛɛy jɛɛy no wvú koonke. ¹⁹ Ɛ ye wee be nu kɛ keba kemwaan, é yí enu nɛɛ le? ²⁰ No fi nu, biba bi ye le nu nteen. Geenɛn ɛ bí ɛ taashɛ ɛ ge ye yimiaaŋ. ²¹ Kɛ è nulo é jise egay ê kebo lɛ, “Kɛ me nshieele wo kɛ.” Ɛ kɛ ɛkolɛ nulo egay tɛn ê bikaa lɛ, “Kɛ me nshieele ben kɛ.” ²² Fiɛɛ fi kaa nu, nu lɛ biba bi ye le bì yen'yi lɛ bí wɛɛyi lo nu bì kɛ è nulo é ye wee enu sɛ bí kɛ. ²³ Ɛ biba bi ye le bì beene joo lɛ bí nu nɛw, nu bì beene taale fó ntay. Ɛ biba bì beene ké no wuumene keeduŋci ê bonyii nu bì beene ké no baŋyi. ²⁴ Ɛ biba bì bonyii yɛne, nu bì yaa shieele lɛ bó etaalè fó nonɛn kɛ. Nyo' nu ɛ seyse ye wee ê je yì lɛ bó ewvumtè biba bì yen'yi lɛ bí nu nɛw e. ²⁵ Wvú to ge nonɛn wvu lɛ fo kenɣawsɛn enu yì ye le kɛ, lɛ keba etomtè kemew, ɛ kemew tomte kemew. ²⁶ Ɛ keba ke ye le kemew nɛ ɛ no yuuke nsase, tu biba bidvu bicii nu eyuuke nsase. Ɛ bó seyse keba ke ye le kemwaan, tu bí bicii nu elanlaŋe bô kí. ²⁷ Ɛ dioo tu fô Klistu le nu ɛ ben bocii nu ye ye, ɛ wee mwaan mwaan ben e nu keba ke ye yidvu le. ²⁸ Nyo' nu ɛ gɛɛ bonyii bô elemtè dilemme jɛɛy jɛɛy ê kentaashɛ ke bonyii bo mbee le. Ɛ bo fwe nu boom bo ntum e bo Jisos e, ɛ bô bii bó le nu bonyii bô teete bontum bo Nyo' le, ɛ bô bii bó le nu bonyii bô yɛɛyi bonyii. Ɛ gɛɛ bomew ɛ è nu bonyii bô egeè biŋghaw bi mwɛɛm e,

12:26 Lum 12:15; 2Kol 11:29 **12:27** 6:15; 10:17; 12:12; Lum 12:4-5; Ɛfɛ 4:4, 16; 5:30 **12:28** 12:8-10; 14:1-4; Lem 13:1; 15:32; Ɛfɛ 4:11-12

bomew bò efelè bincem, bomew bò efici bonyii. E gee bomew ε è nu bò eseyseè no dilemme egene, ε bomew nu bò kee keejemyi díew yì bó baa kee yí κε. ²⁹ Κε è nu bonyii bocii bò nu boom bo ntum e bo Jisos e κε. Κε è nu bocii bò teete bontum bo Nyo' le κε. Κε è nu bonyii bocii bò γεεγυ bonyii κε, ε κε è nu bocii bò gee binghaw bi mwεεm e κε. ³⁰ Κε è nu bonyii bocii bò κεηκε nnya keefele bincem κε. Κε è nu bocii bò nulo ejemyi díew yì bó baa kee κε. Ε κε è nu ten bonyii bocii bò nulo ecεεγυ mwεεm mvù bonyii jemyi ê díew yimi le ê bonyii κε. ³¹ No nnyá yin yicii nu nen, ben eshieelè ntay keekeηke nnyá ε è nu yì kuuke fele yicii. Geenεn, me nu nduηce ê ben fiεε fi fele mwεεm mvun mvunciim.

13

Κεηκοηεν fele mwεεm mvunciim

¹ Ε me ncm ηkee keenjeme díew bitum bicii naa noo díew bonceendaa bo Nyo' le, σε me ηκεηκε κεηκοηεν fô bonyii le ηkuuη, tu me ηkumte κε ε è nu diuw diewe ηgem wvù caake, κεεε bikanκαη e ε wee kpwaake. ² Ε me ncm ηκεηκε naa mvunγay keenteete bontum bo Nyo' le, ηkee mwεεm mvunciim naa noo mvù nu ê kenylε le, ε nlese fitele yî Nyo' le naa ntay wvù è nulo é me emvuwyi dikum, geenεn σε me ηκεηκε κεηκοηεν fô bonyii le, tu me nu κε lo fiεε fi εcici. ³ Ε me ncm ηjo mwεεm mwem mvunciim ε ηgaw ê bonyii, ε nya ten ye yem le bó eton, * geenεn σε me ηκεηκε

12:31 14:1 **13:1** 8:1; Lum 13:8-10 **13:1** 2Kol 12:3-4 **13:2** 12:8; Mat 7:22; 17:20 **13:3** Dan 3:19-20; Mat 19:21 * **13:3** Bonwa' bo boyvuum bomew κεηκε fen le, “Nya ten ye yem le me nsaale ye.”

keŋkoŋen fô bonyii le ŋkuuŋ, seW wvudvu saa enu ke. ⁴ Wee wvù keŋke keŋkoŋen fô bonyii le ké no kuule shém, bvuu gee gee di jee fô bonyii le. Ke wvuwe wee ké no bene kendon ke. Ke wvú ké no saale ye keŋe bensee ye ke. ⁵ Ke wvú ké no ŋasene yî bonyii le ke. Ke wvú ké no kpwaake ke ε è nu ekole kew ke. Ke wvú ké ton'ye shém cekey ke. E ke wvú ké no gele wee fô fitele le ke. ⁶ Ke wvú ké no yuuke njon bô fiε fi befe ke. Wvú ké no yuuke njon ε è nu bô fiε fi nu kecey. ⁷ Ke wee wvù keŋke keŋkoŋen ké no yene jay wee mvu le ke. Wvú ké no fiisene mwεm mvunciim, taale ke fwe yî fiε le ficii, bvuu suule shém yî fiε le ficii. ⁸ Ke keŋkoŋen ké ka ke. Geenε ε kefew nu eyuu eto kè mvuŋgay mvù Nyo' to nyaε le bonyii eteete bontum bew dvú nu ke eka, é díew yî bonyii jemyi yî bó baa kee yí ke eka, é mvuŋgay keekee mwεm ntay ke eka ten. ⁹ Mvú nu ke eka nonε njefo beene kee mwεm keseen ke lo keβεε keβεε, teete bontum bo Nyo' le ke keβεε keβεε. ¹⁰ Geenε ε è nu ke enu seke beene ε loocε wase ε kocε é mwεm mvu keβεε keβεε emum eka. ¹¹ E to nu seke me nto nu wan caan, ε me no njemyi diεwe wan e, ŋkpawaci mwεm diεwe wan e, n'yene mwεm diεwe wan e. Me ε ndioo ntaw wase ε mum ε ncine nce boom e. ¹² Keseen nu ε beene yene mwεm e jiwejiwe diεwe é kenleey e. Geenε è nu ke enu kefew kekie le é mvú eyuu é beene ejise. Keseen nu ε me ŋkee mwεm keβεε keβεε, ε è nu ke enu sekekíe, é me emum emεe eŋkie mwεm mvunciim ke no

13:5 10:33; Bŋgn 10:12; Fili 2:4
Lum 8:24; 2Kol 5:7; 8:3; Gal 4:9

13:8 12:10; 14:1-5

13:12

Nyo' kee me. ¹³ Mwεεm nu mvuntentem mvù nu ke emεy eleeme fó. Mwεεm mvudvu mvun nu: keelese fitele yî Nyo' le, bô keetaale fwe yî ηkawma Nyo' le, noo keekεηke kenκoηen. Ε kenκoηen nu fiεε fi kuuke ente jo mvú fele mvú mvunciim.

14

Keebvuu jemyi εκumε nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Ben egεεlè kenκoηen fwe dvu mwεεm mvunciim, geenen ekεηkè ten shiee ntay fô nnyá yî Keyoy ke Yuule nyaa ê bonyii le, efey mvunciim, nnya keeteete bontum bo Nyo' le. ² Ε wee jemyi ε è nu díεw yî bó baa kee yî ke, tu ke wvú jemyi ê bonyii ke, tu wvú jemyi ε è nu ê Nyo', njefo ke wee yaa yuuke fiεε fi wvú jemyi ke. Wvú jemyi ε è nu mwεεm mvu ê kinyilε le ê mvuηgay mvu Keyoy ke Yuule le. ³ Geenεn, wee wvù teete bontum bo Nyo' le ké no jemyi ε è nu ê bonyii, gee ε bonyii kuu yî mbee le, bvuu yvuwse mvuntelem mvubole, bvuu gee ten ε mvuntelem mvu bonyii le leεtene. ⁴ Ε wee wvù jemyi díεw yî bó baa kee yî ke ké no fici ke ε è nu ekolε kew maan. Geenεn, ε wee wvù teete bontum bo Nyo' le ké no fici ε è nu kentaashe ke bonyii bo mbee le kecii. ⁵ Me ε no ηkooηke le ben ejemyi díεw yî bonyii baa kee yî ke. Geenεn, ε fiεε fi me ηkooηke baay nu le ben eteetè ε è nu bontum bo Nyo' le ê bonyii. Wee wvù teete bontum bo Nyo' le nu shiee le fele wee wvù jemyi díεw yî bó baa kee yî ke. Ε è fen baa nu le wee mvu ebanke

13:13 Kolo 1:4-5, 23; 1Tes 1:2-3; Tay 2:2; Ibu 10:22-24; 1Jon 4:16

14:1 13:8

14:2 12:10

14:4 14:26

14:5 Ktη 11:29

díew yidvu wvu le kentaashe ke bonyii bo mbee le eyuw ntay é fí efi bó.

⁶ Boom bo bwεεm e, é me nε keseen ε nto fô ben e, ε no njemyi ê díew yì bó baa kee yí le κε, é fifie efi ben yí la le? Fiεε fi nulo efi ben nu κε seke me nu ε nto bô fiεε fi fifε fi Nyo' nu ε dunce ê me, kenεε fiεε fimew fi wvú gomte le me enge é ben ekiεε, kenεε ntum we mvu le me entefe ê ben, kenεε fiεε fimew le me en'yεeyi ben dvú. ⁷ Bó ejo κε fiεε díewε ndon kenεε kome le mvú yaa keηke κε keyoy. E nulo é wee ege nεε se kiεε fiεε fi mvú jemyi se bó ε ton kenεε ε kum ê je yi leη e? ⁸ E wee nε le wen eton son jem, ε fanε ton ê je yi leη e, é bonyii ege nεε se buy jem? ⁹ E nu κε leηleη no é ben jemyi díew ê bonyii se bó yuuke lo, é bó ke ege nεε se kiεε fiεε fi ben jemyi? Ke tu njeme wene nu laayi κε lo yí fwefwe le. ¹⁰ Ke è nu kemaηen le dikfuu di díew e nu yí nshε le fen dí le dí le κε. E κε yimi nu dvú yì nu se bó kee kenyi kedvu κε. ¹¹ Geenεn, é wee nε ε no jemyi ê me ê díew e se me n'yuuke yí ηkuuη, tu wvú nu enu díewε wee ketum e fô me le, ε me nu ten díewε wee ketum e fô wvú le. ¹² Me ε no ηgayte ê ben le no ben gomte le mvunηay mvu Keyoy ke Yuule le eyen'yi ê ben ente, ben emum emom ntay keekeηke ε è nu nnyá yiyε yì nulo ege é kentaashe ke bonyii bo mbee le ekuù lo.

¹³ Fí ε mum ε no nu le, é wee jemyi díew yì bó baa kee yí κε, é wvú no bunlee le Keyoy ke Nyo' le enya wen bô bvufee keεεeyi fiεε fi wvú jemyi ê bonyii. ¹⁴ E me nε ε no mbunlee ê díew yì bó baa kee yí le κε, tu me nu mbunlee ê keyoy kem e, geenεn ε me n'yaa mbunlee bô bvufee bwem κε. ¹⁵ No fí nu nonεn, me nu enge nεε? Me nu embunlee ê keyoy

kem e, mbunlee ten bô bvufee bwem, en'yemte ê keyoy kem e, n'yemte ten bô bvufee bwem. ¹⁶ E fuw ke nonen, wo e ne e no bensee Nyo' ê keyoy kuw e, é wee mvu wvù be nu fó yeke ke lo ke ege ne e se bee le, “Fí enù nonen” yí keyoone kè wo be nyaa le se wvù be yuuke díew yì wo jemyi? ¹⁷ E wo nya keyoone nonen, e cim e nya naa ntay ne e, tu ke è nulo é fí efi wee mvu we ke. ¹⁸ Me nya keyoone ê Nyo' le me njemyi díew yì bó baa kee yí ke nfele naa lo ben bocii. ¹⁹ Geen en, no me n cim njemyi nonen é me ndioo nu ente jo kentaash e ke bonyii bo mbee le, e me no ηkoonke keenjemyi bô bvufee bwem e è cim nu naa ke díew shen, wvu le me n'yeyi bó, efey keejemyi díew bontfuke yuufe (10,000) se bó kee yí ηkuuη.

²⁰ Boom bo bwem e, fò ben ekenkè bonkpawce bo boom bo caan e ke. Ben enù ke diewe mvunley mvu boom e mvù yaa kee ke wase fi e ekume kebef e. Geen en, ekenkè bonkpawce e è nu bo ηgaybonyii le. ²¹ Bó nu e sanj ê Nwa' bonci le le, “Me wvù Tata Nyo' ηgayte le me nu ηke enjemyi ê bonyii ban dew botolo le, é díew yì bó baa kee yí le ke. Geen en, ke fifi e nu ke ege é bonyii ban emum eyuw me le ke.”

²² Fí e mum e no nu le, keejemyi díew yì bó baa kee yí ke, nu nciise wvù dunji mvunηay mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bò yaa nu bo mbee le ke. Ke è nu nciise ê bò nu bo mbee le ke. Geen en, e nnya keeteete bontum bo Nyo' le nu nciise wvù dunji mvunηay mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bò nu bo

mbee le, ε è yaa nu κε ê bò baa nu bo mbee le κε.
 23 Ε ben, kentaashε ke bonyii bo mbee le bocii nε ε
 to yî kentaashε le, wee tfuu ε mum ε κew ε no jemyi
 κε ε è nu díew yì bó baa kee yí κε, bonyii bo ncεw
 kenεε bonyii bò baa nu bo mbee le, ε nε ε ley, ε yuw
 no ben jemyi, bó saa ekpwaake λε ben ghaanene
 lo? 24 Geenεn, é wee tfuu teete ε è nu ntum Nyo',
 wee wvu ncεw kenεε wvù baa nu wee mbee ε ley,
 é fiεε fi ben jemyi ege é wvú ekiεε λε wen nu wee
 wvù befe, é fí esaake wvú fô fitele le, 25 é mwεεm
 mvù nyiime fô fitele fiew e, eyenε εmwa. Nonεn,
 é wvú emum etum εnvuw fokuse, enyaa mbense
 wvu baay ê Nyo' gayte λε, “Nyo' nu naa ben ε bó.”

*No è nulo é kentaashε ke bonyii bo mbee le ebun-
 lee, gee mwεεm λη*

26 Boom bo bwεεm e, fiεε ficii fi me njemyi nu λε
 la? Fí nu λε, seke ben ε to yî kentaashε le, ε wee
 wvù κεηke ηkiee keeyem no nu, ε wee n'yεεyi nu,
 ε wvù κεηke fiεε fi Nyo' nu ε duηce ê wvú nu, ε
 wvù kee keejeme díew yì bó baa kee yí κε nu, ε
 wvù kee keεεεyε díew yidvu é bonyii eyuw enù
 tεn. Ben egeè mwεεm mvunciim ê je yì è nulo é
 mvú efì lo kentaashε ke bonyii bo mbee le. 27 Ε
 bonyii nu keejeme díew yì bó baa kee yí κε, é bó
 jeme κε bofεε kenεε botete maan. Ε bó dioo jemyi
 no jemyi wee mwaanη mwaanη ε wee mvu cεεyi fiεε
 fi bó jemyi ê bonyii. 28 Ε wee baa nu dvú wvù ecεεyi
 fiεε fi bó jemyi, é bó no nu diuw tfu ê kentaashε ke
 bonyii bo mbee le ente, ε wee jemyi κε wase ê shem
 ê shem fô εkolε kew e bó Nyo'. 29 Ε bonyii bò teete

bontum bo Nyo' le nu dvú, é bofεε kenεε botete jeme ê bonyii. Ε bó dioo jemyi ε bomew no yeese fiεε fi bó jemyi ntay. ³⁰ Ε Nyo' fen nu ε dunçε fiεε ê wee mvu wvù be ε shii dvú, é wee wvù be jemyi wase wε cife, nya je ê wvuwε wee jeme. ³¹ Ben ekeè λε ben bocii nulo etefe bontum bo Nyo' le. Ε ben dioo teete, no teete wee mwaan mwaan wvu λε bonyii bocii eyεεyi mwεεm ê ben, é ben ebvuu ege é mvuntelem mvubole bocii eyvuwsè. ³² Bonyii bò Nyo' nu ε nya yibo nnya keeteete bontum bew kenke mvunçay ê we jo nnya yidvu, ³³ njefo ke Nyo' nu Nyo' kembvuñse ke, Nyo' nu Nyo' kenλετεν.

No fi nu ê bintaashε bi bonyii bo mbee le bò è nu bo Nyo' le bicii, ³⁴ seke bokεε nu ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εnte, no nu diuw tfu. Ke bó baa nya bó bô mvunçay keejemyi ke. Bó kenke keeyuuke lo bolemσε le, ε è nu no nci jemyi. ³⁵ Ε fiεε nu dvú fi bó gomte keekiεε, é bó bife ê bole' bobole seke bó ε tu jim yew, njefo è nu kenshoose fô kpwoon ejemyi ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εnte. ³⁶ Ben ekeè λε ke è to κew ben diεw Nyo' ke. Nuw λε è to κew ben ε? Ε ke è mεy ke ben bò diεw Nyo' nu ε γεn wase fó ke. Nuw λε è mεy ben ε? ³⁷ Wee wvù kee naa λε wen nu wee wvù teete bontum bo Nyo' le, kenεε wvù kee λε Nyo' nu ε nya wen bô nnya ye yi Keyoy ke Yuule, wvù kenke keebεε λε fiεε fin fi me nsanç fô ben e nu ε è gay Tata λε me ensanç. ³⁸ Ε wee baa ebee fí, tu bó nu ema lo ten wvù bô fiew fiεε.

³⁹ Boom bo bwεεm e, fí ε mum ε no nu λε, ben ekεñkè shiee baay ε è nu keeteete bontum bo Nyo'

14:33 7:15 **14:34** 11:3; Εfe 5:22; 1Tim 2:12 **14:37** 1Jon 4:6

14:39 14:1, 5

le. Geen en, fo ben etun fo bonyii ejemyi díew yí bó baa kee yí ke. ⁴⁰ Ben dioo gee mwεem mvun mvunciim, no seysee ntay, gee ê je yí jee le.

15

Jisos Klistu to nu ε buy yí kpwe le

¹ Boom bo bwεem e, me ηgomte keseen keenkume ben ekume saaka wvù jee wvù me nto nfewcεε ê ben ε ben fiisen, ε no leeme yí dvú le keseen. ² E nu saaka wvudvu wvun wvù boysee ben é ben fen jici dvú ntay. E fuw ke nonen, tu ben to beje ke ε è nu ecici. ³ Ben ekeè le me nto nu ε nya fiεε ê ben ε fí kuuke baay fele lo mwεem mvunciim. E è nu ke fí bó to nyaε ê me. Fiεε fidvu nu le Klistu to nu ε kpwe fô bibefe bisεεbeene le ke lenlen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le, ⁴ bô le bó to nu ε dwey wvú, ε è ke no nu ediuw εta ε Nyo' bvuse wvú yí kpwe le ke lenlen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le, ⁵ noo le wvú to nu ε dunce ekole kew ê Bita, * bvuu dunce ten ê boom bew bo ntum e bo yuufe ncow bofεε. ⁶ E wvú ke dunce ten ekole kew ê bonyii bo mbee le ε bó nu bvudvuu bvumwaan fele wee gee tin. Bonyii nteen ηgoo yin e bεε ke naa dvú eben, ε bomew ε kpweken wase. ⁷ E wvú ke bvuu dunce ekole kew ê Jem, bvuu dunce ê boom bew bo ntum e bocii. ⁸ E è ke dioo nu ejim, ε wvú dunce ten ekole kew ê me wvun wvù nu ente jo boom bo ntum e bo Jisos e diewe wan wvù bó to

14:40 14:33 **15:1** Gal 1:11 **15:2** Gal 2:1-2 **15:3** 11:23; Yesa 53:5-12 **15:4** Jona 1:17; Mat 12:40; Jon 20:9; Lem 2:24-31 **15:5** Mat 28:16-17; Luk 24:34, 36; Jon 20:19 * **15:5** Diee di Bita din nu ê díew Glek e le Sefas. **15:7** Luk 24:50 **15:8** 9:1; Gal 1:15-16; Lem 9:3-6

bokεε kente le. ⁹ Me njemyi nonεn njefo me nu lo diεwε wee wvu caan e ente jo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. Ε me mbaa encim enkpwentεn wvù bó etenje me le waa ntum Jisos κε, njefo me nto mbone bikaa εjim jo kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le. ¹⁰ Geenεn, ε Nyo' buw me, ge ε me no nu fiεε fi me nu fí keseen. Ke nfi wvun wvù Nyo' to nyaε ê me to nu ε la εcici κε. Me nto nu ε ηkaa nlem naa nfey lo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. Geenεn, ε κε ε to lemte me bô mvungay mwem κε. Ε to nu nfi wvun wvù Nyo' to buwεε me dvú wvù to lemte yí yem e. ¹¹ Fí ε mum ε no nu le kenεε è to nu me wvù to fewcεε saaka wvun ê ben, kenεε è to fewci bó, tu è nu κε fiεε fimwaan fi bee bó fewci, ε ben to bee fi le.

Beene nu ke ebuy tεn yí kpwe le

¹² Keseen no bese fewci le Klistu to nu ε buy yí kpwe le, ben bomew ε ge nεε ε sε no duu le κε bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yí kpwe le κε? ¹³ Ε è fεn nu kecεεy le κε bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yí kpwe le, tu κε Klistu to nu ε buy tεn yí kpwe le κε. ¹⁴ Ε è nu le Klistu to baa buy yí kpwe le, tu fiεε fi bese fewci nu εcici, ε mbee wene nu tεn εcici. ¹⁵ Ε è fεn nu nonεn, tu bese teyte fiεε yí Nyo' le εcici, njefo bese ghane fewci le wvú to nu ε bvuse Klistu yí kpwe le sε wvú to nu ε bvuse ηkuun, é è fεn nu kecεεy le κε bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yí kpwe le κε. ¹⁶ Ε è fεn nu kecεεy le κε bonyii nu ke ebuy yí kpwe le, tu κε Klistu to nu ε buy tεn yí kpwe

le ke. ¹⁷ Fí ε no nu le é è fen nu le Klistu to baa buy yí kpwe le, tu mbee wene nu εcici, ε bibefe binen bæε ke yí yene le. ¹⁸ Ε fí emum enu ten le bonyii bò nu ε kpweken wase ε bó to taashε bô bo Klistu nu ε la wase εcici. ¹⁹ Ε beene gεεle bvufee yí Klistu le, taale ε wvú efi beene ε è nu ke yí nshii wvun e maan, tu beene nu bonyii bò shen ekoole bonyii dvú yí won wvun e fele lo bonyii bocii.

²⁰ Geenεn, kecεεy kedvu nu le Nyo' to nu ε bvuse Klistu yí kpwe le. Ε è nu Klistu wee wvu fwe wvù cεεεε je fô bonyii bò nu ε kpweken wase le. ²¹ No wee mwaan to geε ε kpwe to fô bonyii le bocii, nu ke lenlen no wee mwaan nu ε ge le bonyii nu ke ebuy yí kpwe le. ²² Fí ε no nu le no bonyii bocii kpwee njefo bó nu kfuu di Adam e, nu ke lenlen no bonyii bocii nu ke ebuy yí kpwe le njefo bó nu bonyii bo Klistu le. ²³ Geenεn, ε wee nu ke ebuyte ke ê kew kefew e. Ε Klistu nu wee wvù to yawεε cεε je buy. Ε wvú nu ke dioo ε kase ε to, é bonyii bò nu bew emum ebuy ten. ²⁴ Fí nu ke dioo ε kooy nonεn, é emum enu kefew kè won nu eka. Klistu nu ke efiwεε bvunfon bô mvunḡay noo bvukuke bvucii bvù saake keseen, emum etfuse bvunfon bwew ê Nyo' Ice. ²⁵ Ε wvú wvù Klistu kenke ke keesaake eḡen ebuy seke Nyo' nu ke eḡεε bonyii bew bo bvuban e bocii ê wvú εkuse é wvú etome bikaa yí bó le. ²⁶ Ε wee bvuban wvu εjim wvù wvú nu ke emεse efiwεε nu kpwe. ²⁷ Ε nu fiεε fi bó to

15:17 15:3; Lum 4:25 **15:18** 1Tes 4:13 **15:20** 6:14; Kolo 1:18
15:21 15:45-49; Kej 3:17-19; Lum 5:12, 14, 18 **15:22** 2Kol 5:17
15:23 15:51-52; 1Tes 4:16 **15:24** Dan 2:44 **15:25** Mben 110:1;
Mat 22:44 **15:26** Mwm 1:18; 20:14; 21:4 **15:27** Mben 8:6

sanɛɛ ê Nwa' Nyo' le le,
 “Nyo' nu ε γεε wase mwεεm mvunciim ê wvú ekuse
 wvú ε no saake.”

Geenɛn, keegay le mwεεm mvunciim nu ê wvú
 ekuse yaa mum nu le Nyo' wvú geke mwεεm
 mvunciim ê wvú ekuse nu ten ê wvú ekuse ke.
²⁸ Ɛ nu ke enu seke mwεεm mvunciim nu wase
 ê Klistu ekuse ε wvú saake, é wvú wvú Waa Nyo'
 emum egεε ekole kew ekuse jo Ice wvú geke mwεεm
 mvunciim ê wvú ekuse, wvu le Nyo' emum enu
 ewe jo fiεε ficii mondvuum monciim saake.

²⁹ Ɛ è baa nu le bonyii bò nu ε kpweken wase nu
 ke ekase buy yî kpwe le, bó ε no leese bonyii ê joo
 yî bvudvuu bvu bonyii bò kpweken wase le nje
 la? Bó leese bó ê joo nonɛn le sɛw wvudvu nu la?

³⁰ Bese ten ε no ghane yuu ye nɛn nje la? ³¹ Boom
 bo bwεεm e, me nu diuw kpwe le εdiuw ecii. Me
 njemyi mwεεm mvun nɛn njefo me n'yuuke ye yî
 fiεε fi Klistu Jisos wvú Tata wesebeene nu ε ge fô
 ben e fele can yem e. ³² Ɛ è baa nu le bonyii bò
 kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le, no bonyii
 ké no jemyi mwεεm, ε me ηke ηgen Ɛfesus, ε bonyii
 ε bó ηale diewe nyám yi ηkpwaante le no diuu bee
 bó gomte keesaayε lo me, le sɛw wvudvu nu la? Ɛ
 me enfanε nlu lo enɔay le fí enù no bó ké no duu le,
 “Beene ediekenè, wukenè njefo ntfuu nu ε bó nu
 ebuy ekpweken” e? ³³ Fo wee elεlè ben ke. Ben
 ekeè le, “Ɛ wee wvú kenɔe kew jee lene bô ηgoo
 yi befe, é ηgoo yidvu ebefe bô wvú.” ³⁴ Ben etee
 bvufee bvunɛn jim, ecinε kebefε le. Me n'yene le ke

15:28 Lum 11:36 **15:30** Lum 8:36 **15:31** 2Kol 4:10-11

15:32 Yeša 22:13; Luk 12:19-20; 2Kol 1:8 **15:34** Mat 22:29; Lum
 13:11-14; Ɛfe 5:6-17

ben bomew kee Nyo' κε. Ε me njemyi nen keenje
 ε ben ewuunenè.

Ye yì bonyii nu ke ebuyte dvú yî kpwe le

³⁵ Ε nulo é wee mvu ene ebiite ε laa bonyii nu
 ke ebuyte yî kpwe le nεε le le? Bó nu ke ekeηke ε
 è nu kfuu ye yì nεε le? ³⁶ Wvuwee wee wvù biite
 nonen nu keyuη. Ke wvú kee le bó ké jewyi fieε
 fí saa ke ebuy se fí ε yaw ε kpwe le? ³⁷ Ke ye fieε
 fi bó ké jewe nu yí yì ké buy no kuu κε. Bó ké
 jewe κε ε è nu ηgow eyineyin, keηεε è nu ηgow egiη,
 keηεε è nu yi la, ³⁸ ε Nyo' mum nya ηgow yidvu bô
 ye yì wvú shieele. Ε wvú nyaa ye jεεy jεεy ê ηgow
 no ηgow yidvu nu. ³⁹ Ke mwεεm mvunciim keηke
 nyam ye leηleη κε. Bonyii keηke yibo nyam ye jεεy,
 ε nyám keηke yibo, ε mvunyiim keηke yibo, ε byé
 keηke ten yibo ye. ⁴⁰ Mwεεm mvu we nu ê yibo
 je le, ε mvu fokuse nu ê yibo je le. Mwεεm mvu
 we keηke bvubole bvujonke, ε mvu fokuse keηke
 bvubole bvujonke. ⁴¹ Diuu keηke bwew bvujonke,
 ε kpwee keηke bwew bvujonke, ε jón keηke ten
 bvubole bvujonke. Ε ke jon yimi bô yimi cim keηke
 bvujonke leηleη κε.

⁴² Ε nu ke leηleη no ye bonyii nu ke enu seke bó
 buyte yî kpwe le. Bó ké dweyte wee ε ye ye fo,
 geenεn κε ye yì wvú nu ke ebuy dvú yî kpwe le bεε
 ke efo κε. ⁴³ Bó dweyte wee bô ye ε yí yaa yen'yi
 jee κε, yaa keηke mvuηgay κε. Geenεn, ε wvú nu ke
 ebuyte yî kpwe le bô ye ε yí keηke bvujonke, keηke
 mvuηgay. ⁴⁴ Bó dweyte wee ε ye ye nu yî wee wvu
 wum. Geenεn, wvú nu ke ebuyte yî kpwe le bô ye

ε è nu wase yî keyoy. Ε ye wee wvu wum nu lo, tu ye keyoy nu lo ten. ⁴⁵ Bó nu ε saη le, “Adam wvu fwe to nu ε no nu dvú, yoyte.” Ε dioo tu fô Adam wvu εjim e, ε wvú no nu fiew keyoy kè nyaa nshii ê bonyii. ⁴⁶ Κε wee ké yaw no κηηκε ye ε è nu yi keyoy κε. Wvú ké yaw κηηκε ε è nu ye wee wvu wum σε ké κηηκε yi keyoy. ⁴⁷ Adam wvu fwe nu ε bó to bom bô kebvu ke yî nshε le. Ε Adam wvu εjim to nε fiew fowe. ⁴⁸ Bonyii bo fokuse fεn nu diεwε wee wvu fwe wvù bó to bomεε bô nshε le, ε bonyii bo fowe nu diεwε wee wvù to nεn'yεε fowe le. ⁴⁹ No beene nu ε jo nfieesεn yi wee wvù bó to bomεε bô nshε, nu κε no beene nu ke ejo yi wee wvù to nεn'yεε fowe le.

⁵⁰ Boom bo bwεεm e, é me ensee ê ben le κε è nulo é ye yin yi è nu nyam bô ελεμε ke eκεηκε bvudvuu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le κε. Ε κε è nulo ten é fiεε fi nulo efo ke eκεηκε bvudvuu fô fiεε yaa foo fó le κε. ⁵¹ Ben eyeke eyuw é me ensee ben kenyile ke fiεε le. Κε beene bocii nu ke ekpweκεn κε. Geenεn ε ye yesebeene bocii nu ke esεεε ekumεn. ⁵² Bó nu ke edioo ε toη soη yi fokemεse, é ye yesebeene emum ekumεn κε nεn mwanηη no wee ke bεwbεw jise. Soη nu ke dioo ε jeme é bonyii bò nu ε kpweκεn wase emum ebuy yî kpwe le bô ye yì yaa bεε ke efo κε, é beene bò bεε dvú emum ekumεn lo. ⁵³ Ye yin yì nulo efo κηηκε keeke ekumεn etu wase ε è nu yì yaa nulo efo κε. Ε ye yì nulo ekpwe κηηκε keeke ekumεn etu wase yì yaa nulo ekpwe κε. ⁵⁴ Seke ye yì nulo ekpwe ebvuu efo ε kumεn wase ε tu yì yaa

15:45 15:21-22 **15:45** Kenj 2:7; Jon 6:63; 2Kol 3:6, 17 **15:49**
 Kenj 5:3 **15:51** 1Tes 4:15 **15:52** Mat 24:31; 1Tes 4:16 **15:53**
 2Kol 5:4 **15:54** Yεsa 25:8

nulo ekpwe ebvuu efo ke, é fiεε ficii emum ekocεn no bó san̄ ê N̄wa' Nyo' le le,

“Bó nu ε so wase kpwe ε ηgoy mvun̄gay mwew.

⁵⁵ O kpwe, mvun̄gay mwuw ε fεε?

O kpwe, gbwεεη wo wvù wo taa bonyii dvú ε fεε?”

⁵⁶ Gbwεεη kpwe nu kebefε, ε mvun̄gay mvu kebefε le nu nci Nyo'. ⁵⁷ Beene enyaà keyoone ê Nyo' wvù nu ε taashε beene bo Tata wesebeene wvù Jisos Klistu beene ε no soo kebefε noo kpwe.

⁵⁸ Nonεn boom bo bwεεm e bò nu shém yem, ben eleemè temyì. Fo fiεε eshiikè naa lo ben ke. Ben elemtè lemme di Tata le sekecii, ekeè le ke lemme di wee gee n̄je Tata nu ke ela εcici ke.

16

Nnya keefi bonyii bo Nyo' le dvú

¹ Me nu enjeme keseen ekumε nnya yì bó nyaa keefi bonyii bò è nu bo Nyo' le dvú. Ben egeè ke len̄len̄ no me nto ηgayεε le bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Galεshia egeè. ² Seke è nu diuu di fwe yì kemaa le kecii, ε wee mwaan̄ mwaan̄ baa fiεε seyse gεε. Wee dioo baale, baa ke no Nyo' nu ε buw wvù. É me ηke endioo ε nto ben saa ebvuu eshe esuuke lo kensuw ke. ³ Me nu ηke endioo ε nfεse, emum ensan̄ ηwa' embene fô nnya yene le, é bonyii bò ben nu ε baa emum ejo egen̄ dvú Jelusalεm. ⁴ É fí fen̄ nu ε kocεn ben e le me en̄gen̄ tεn, é bee bó emum egen̄.

Mwεεm mvù Baul to kpawwci keeke ege

15:55 Os 13:14 **15:56** Lum 4:15; 6:14 **15:57** Lum 7:24-25

15:58 16:13 **16:1** Lem 11:29-30; 2Kol 8-9

⁵ Me nu ηke en'yaw enfey je Masedonia seke me ntoo ê ben e, njefo me ηgomte keenfey je jó. ⁶ Ε è nulo é beene ke ece, ce naa ε kefew ke nffum wvù temyi le ke eghan efey, wvu λ ben ke efice me yí λene diem e, é me emum enγene jò me ηγene. ⁷ Κε me ηgomte λ me ηke endioo ε nto ê ben e keseen é beene eyenen κε lo we we κε. Me ntaale fwe, ηkee λ me nu ηke ento é beene ebosen ece, é Tata fen ε bee. ⁸ Geenεn me embεε ence Efesus jan enγen embuy diuu di Nkaw Bentekos e. ⁹ Kembuη ke baay nu ε yene fô me le jan keenγee lemme di Nyo' le, naa no bonyii bomew cim nu dvú bane lemme didvu din nen. ¹⁰ Ε Timatio ke eto lo, é ben yen λ ben nu ε ge wvú ε no yuuke njon ê ben ente, njefo wvú gee lemme ε è nu di Nyo' le ληληη κε diewe me. ¹¹ Fo wee ejo wvú εκuse κε. Ben ke efice wvú é wvú elen nyekey etu jim fô me le, njefo bee boom bo bwee wesebeene le ceyte wvú. ¹² Fi εκume waa bwee wesebeene wvù Abolos nu ε me nse nu ε no nleke wvú λ wvú elaa ghane ê ben e bô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, geenεn wvú se baa koonke naa lo keeto keseen κε. Wvú nu ke edioo ε kenke je, emum eto.

Ngayma bô kemεse ke njeme le

¹³ Ben dioo nu no yenè. Ben eleemè temyi yí mbee wene le, enù bonyii bô kenke mvuntelem. Ben eleemè temyi. ¹⁴ Ben dioo gee fiεε ficii no gee bô kenkonen.

16:5 Lem 15:21; 2Kol 1:15-16 **16:6** Lum 15:24 **16:7** 4:19
16:8 Lem 19:8-10 **16:10** 4:17 **16:12** 1:12 **16:13** 15:38;
Mben 31:24; Efε 6:10 **16:14** 8:1; Jon 13:34; Lum 13:8-10; 2Kol 6:6;
Gal 6:10; Efε 5:2

15 Boom bo bwεεm e, ben ekeè ε Tεfanas bô yew ye nu bonyii bo fwe ê keba kè Akεya le bô to yawεε lese fitele yî Tata le, nya bikuu bibole keefici bonyii bo Nyo' le. 16 Me ε no ηkule can ε ben eyuukè bonyii kε diεwε ban e, ebvuu eyuukè tεn bonyii bô lemte yî fiεε le fimwaan bô bó le. 17 Me ε no n'yuuke njoη no wvú wvù Tεfanas bô Fotunatus noo Akaykus nu ε to keeyen me le. Me nu ε n'yεn bó le fí ε mum ε no nu ε me nu ε n'yεn wase ben e. 18 Bó nu ε lεεse fitele fiem kε lenlen no bó lεεse mvunen. Bonyii diεwε ban e nu bô ben ewvumtè bó. 19 Bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Esia jan gayte ben e. Akpwila bô Blisilia noo kentaashε ke bonyii bo mbee le kè shiile ê bó yew gayte ben e ê diee di Tata le. 20 Boom bo bwεε wesebeene le bo mbee le ciinse tεn ηgayma. Ben egay wee tfuu le εnoε diεwε bonyii bo Nyo' le. 21 Wvun ηgayma saanke me wvù Baul bô kebo kem. 22 Lon ekoo wee wvù baa ekoonke Tata kε. Kee Tata, kase kε eto. 23 Tata Jisos ebuw ben bô kembonen kew sekeci. 24 Kenkonen kem enù fô ben e sekeci njefo beene nu ε taashε yî Klistu Jisos e. Fí enù nonen.

16:15 Lum 16:5; 1:16 **16:18** Fili 2:29; 1Tes 5:12 **16:19** Lum 16:5; Mwm 1:4, 11; Lem 18:2 **16:20** Lum 16:16 **16:21** Gal 6:11; Kolo 4:18; 2Tes 3:17; Flm 19 **16:22** Gal 1:8-9; Mwm 22:20; Jut 14; Mwm 1:7 **16:24** 4:21; 2Kol 2:4; 11:11; 12:15; Fili 1:8; 2:17; 1Tes 2:8; 3:12; 2Tim 3:10; Flm 9

**Nwa' Nyo' Monkan mo Monfem
New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e